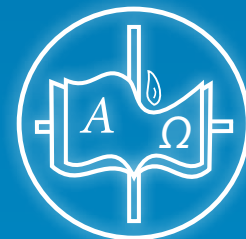

Diecézny katechetický úrad Spišskej diecézy Spišská Nová Ves

KATECHETICKÉ

1 / 2013 / 2014 *školský rok*

INFORMÁTOR A METODICKÝ POMOCNÍK PRE UČITEĽOV
NÁBOŽENSTVA A KATECHÉTOV SPIŠSKEJ DIECÉZY

OZVENY

POŽEHNANÝ JE PLOD TVOJHO ŽIVOTA

Mária – požehnaná
matka Božieho
Syna – prináša
požehnanie mat-
ke i dieťaťu.

*Jej prítomnosť umožňu-
je vstúpiť do tajomného
pôsobenia Boha, viac mu
rozumieť a spolupracovať
s ním.*

*Boh ústami Alžbety potvr-
dzuje, že pravá radosť
a šťastie spočíva v skutkoch
živej viery podľa jeho slova.
A tu je priestor aj pre nás
súčasných ľudí, ktorí túži-
me po pravom šťastí.*

Foto: archív K. Soľanová

Začiatok vyučovania a začiatok nového roka v školách sa spája s ročným obdobím jesene. Jeseň ja časom zbierania úrody na poliach, v sadoch, v záhradách, v prírode. V škole je to naopak. Septembrom začíname čas siatia, čas školskej práce a úroda sa bude zbierať až po desiatich mesiacoch. Aj to možno iba čiastočne. Otázkou je, čím má byť poznačená naša práca s deťmi a mládežou pri vyučovaní v škole, pri katechéze vo farnosti? Páter R. Cantalamessa v jednej prednáške pripomenul, že kríza viery je úzko spätá s krízou nádeje. Vyjadril sa tým k situácii v Európe. Ako príklad uviedol nízky počet detí. Niet detí = niet nádeje. Nasledovalo povzbudenie kňazom, aby boli poslami nádeje. Kto je posol nádeje sa dá vyjadriť jednoducho. Posol nádeje je ten, kto je ochotný bojovať v zdanlivo prehratej situácii. Máme nádej, pretože Ježišovo vykúpenie sa zrodilo z prehratej bitky – zo smrti na kríži. A „*Ježiš Kristus je ten istý včera i dnes a naveky!*“ (Hebr 13, 8). Toto poznanie nech kriesi našu nádej, ktorú potom vložíme do služby Slova a služby Slovu. K postoju a k atmosfére beznádeje prispievajú všetky sklamaná, ktorým sa nedá vyhnúť. Boli by sme ľuďmi malej viery a slabej nádeje, ak by sme začali školský a katechetický rok rezignáciou. Prednedávnom upozornil na toto úskalie Svätý otec František: „*Je tu aj nepriateľ, ktorý chce udržať ľudí odlúčených od Boha. Preto vnáša do srdc sklamanie, ak hneď nevidíme výsledok našej apoštolskej práce. Diabol každý deň zasieva do našich srdc semená pesimizmu, horkosti a potom strácame odvahu. Nemôžeme ohlasovať evanjelium bez duchovného zápasu. Každodennému zápasu proti smútku, trpkosti, pesimizmu. Je to každodenný boj! Zasievať nie je ľahké. Je oveľa krajšie zbierať úrodu ako zasievať, ale toto je každodenný zápas kresťanov.*“ Počas roka

neraz príde pocit, že ide o beznádejnú situáciu, beznádejnú triedu, kolektív, skupinu, o beznádejný prípad. Podľa slov pápeža my im máme prinášať nádej našim zápalom, ochotou, odpustením. „*Musíme ponúknuť kresťanskú nádej prostredníctvom nášho svedectva, našej slobody, našej radosti.*“

S nádejou a s prosbami o Božie požehnanie a plodnú spoluprácu ponúkame vám svoju pomoc aj v novom školskom a katechetickom roku. Máme za sebou otvorenie školského roka, Veni Sancte v Poprade a prednášku ThDr. Martina Kolejáka, PhD. na aktuálnu tému posledných dní: Ideológia rodovej rovnosti. Cez Fórum života sa nám podarilo pozvať a privítať medzi nami o. Dušana Škurlu z Košíc, spoluorganizátora Národného pochodu za život. Ako posol nádeje nás povzbudil k účasti na pochode. Boli to radostné chvíle, ktoré sme prežili v predposlednú septembrovú nedeľu v Košiciach. Myslím, že táto udalosť viala nám všetkým ešte silnejšiu nádej, že boj za úctu k životu nie je prehratým bojom v našej spoločnosti.

Prostredníctvom našej webovej stránky a elektronickej pošty sme vás informovali o podujatiach, ktoré pripravujeme do konca kalendárneho roka. Ide o metodické dni a seminár k Biblickej olympiáde s doc. Františkom Trstenským, PhD. Pozývame vás na tieto podujatia a pri ich príprave i realizácii sa budeme usilovať, aby boli obohatením a impulzom pre vašu prácu. Kvôli kolidovaniu termínov s inými podujatiami širšieho rázu a zanepřadenosti doc. F. Trstenského, PhD., sme boli nútení zmeniť pôvodné dátumy. O zmenách sme vás informovali. Na prelome novembra a decembra pripravíme sobotný seminár zameraný na katechézu vo farnosti. Informácie o téme a termíne vám zašleme a zverejníme na webe.

Začiatok tohto školského roka je spo-

jený s malými zmenami v Modeli katechetickéj formácie. Naďalej je potrebné zúčastňovať sa na podujatiach organizovaných DKÚ tak, aby v každom školskom roku celkový počet bodov bol minimálne 2 (1 bod = min. 3 hod. vzdelávania). V Katechetických ozvenách a na webovej stránke nájdete podrobný popis. Povinnosť účasti na duchovných cvičeniach je naďalej každé 3 roky. Na duchovných cvičeniach sa môžete zúčastniť v ktoromkoľvek exercičnom dome. Po ich skončení nám o tom pošlite potvrdenie. DKÚ bude duchovné cvičenia organizovať 27. 2. – 2. 3. 2014 v Spišskej Novej Vsi (sídliisko Západ) u otcov palotínov v *ich Reholnoformačnom dome*.

V priebehu školského roka radi prijme vaše rady, podnety a pomôže nám spätná väzba od vás, aby naša práca a bola pre vás pomocou a obohatením. Najbližšie číslo Katechetických ozvien pripravíme koncom novembra (advertno – vianočné číslo). Radi prijme hodnotné príspevky, ktoré sa vám osvedčili a o ktoré by ste sa chceli deliť.

Pavol VI. nevedel pochopiť ustráchaných kresťanov. Ustráchaných, skľúčovaných, o ktorých sa nevie, či veria v Krista alebo v tzv. „bohyňu sťažnosti“. Každý deň sa sťažujú, pozri kam speje svet, aká hrôza. Terajší Svätý otec hovorí, že „*v takejto situácii musí byť kresťan odvážny. Odvážne a s trepezivosťou čeliť sociálnej, náboženskej a akejkolvek inej kríze. S trepezivosťou vstúpiť a zvládať situácie, v ktorých sa na prvý pohľad nedá nič robiť... Drahí bratia a sestry, nebojme sa! Poďme ďalej, aby sme našim bratom a sestrám povedali, že Ježiš nám dáva milosť a nemusíme za ňu platiť: iba ju prijať.*

Viktor Pardel
riaditeľ DKÚ

3 INFO

7 ODBORNÝ PORADCA

12 AKO AKTIVIZOVAŤ

20 KATECHETICKÉ NÁMETY

26 PONÚKAME

• Model katechetickej formácie pre učiteľov náboženstva v Spišskej diecéze

Diecézny katechetický úrad Spišskej diecézy z poverenia a z plnenia služby diecéznemu biskupovi ponúka učiteľom náboženstva a katechétom účasť na vzdelávacích a formáčných podujatiach, ktoré napomáhajú k rozvoju ich osobnému i odbornému rastu.

Učitelia náboženstva sú povinní počas každého školského roka zúčastniť sa na podujatiach, ktoré sa organizujú v pracovné dni počas vyučovania, mimo vyučovania v popoludňajších hodinách alebo v čase prázdnin.

Na udržanie kánonickej misie je potrebné zúčastniť sa podujatí organizovaných DKÚ tak, aby v každom školskom roku celkový počet bodov bol minimálne 2 (1 bod = min. 3 hod. vzdelávania).

Metodický deň pre začínajúcich učiteľov (6 hodín) je stretnutím s diecéznym otcom biskupom, ktorý udelil na žiadosť farára/administrátora kánonickú misiu. Metodický deň je povinný pre všetkých učiteľov náboženstva, ktorí v danom školskom roku začínajú v našej diecéze vyučovať a bola im prvýkrát udelená kánonická misia v našej diecéze. Viacdňové semináre a priebežné vzdelávanie je možné absolvovať iba ako celok.

Model katechetickej formácie možno doplniť i aktívnym vystúpením na vzdelávaní (na vopred dohodnutú tému) alebo uverejnením samostatne spracovaného odborného príspevku v Katechetických ozvenách.

Model katechetickej formácie možno doplniť i aktivitou vo farnosti, medzi ktoré patrí animátorská služba pri príprave birmovancov alebo iné služby s aktívnou účasťou (napr. katechéza pre rodičov prvoprijímajúcich detí, za aktívnu účasť na nepovažuje organizačná služba pri príprave detí k prvému svätému prijímaniu).

Školské vyučovanie náboženstva, katechéza vo farnosti a katechetická služba učiteľov náboženstva sú súčasťou vizitácie vo farnostiach diecézy.

Duchovné cvičenia nie je možné nahradiť inými z uvedených typov podujatí a sledujú sa samostatne v 3-ročnom cykle. Možno sa ich zúčastňovať i v exercičných domoch podľa vlastného výberu a na DKÚ je potrebné zaslať potvrdenie o účasti.

V prípade nesplnenia vyššie uvedených podmienok na udržanie kánonickej misie, DKÚ upovedomí diecézneho biskupa, ktorý udelil kánonickú misiu. Ak po konzultácii s diecéznym biskupom nedôjde k zlepšeniu aktivity, kánonická misia bude odobratá, o čom bude informovaný príslušný RKFÚ a škola.

Ponuka podujatí organizovaných DKÚ je uverejnená na webovej stránke www.dkuspis.sk.

V prípade účasti na podujatiach organizovaných Katolíckym pedagogickým a katechetickým centrom v Levoči alebo inými diecéznymi katechetickými úradmi je potrebné zaslať na DKÚ Spišskej diecézy potvrdenie o absolvovaní podujatia s uvedením počtu hodín.

NÁZOV PODUJATIA	Počet bodov
1 Celodiecézny katechetický deň v Spišskej diecéze (začiatok školského roka)	2
2 Metodický deň (<u>priebežný</u> – každoročne v októbri; <u>pre začínajúcich učiteľov</u> – v dvoch termínoch: september, november)	2
3 Seminár <u>jednodňový</u> (tematicky zameraný pre školské vyučovanie alebo katechézu vo farnosti)	2
4 Seminár <u>viacdňový</u> – body sa pridelujú podľa počtu hodín	
5 <u>Priebežné</u> vzdelávanie (aktualizačné) – body sa pridelujú podľa počtu hodín	
6 Tvorivé dielne (dekanát, farnosť)	1
7 Duchovná obnova (dekanát, farnosť)	1
8 Odborný príspevok prezentovaný na podujatí DKÚ na vopred dohodnutú tému	2
9 Vlastný odborný príspevok uverejnený v Katechetických ozvenách na vopred dohodnutú tému	2
10 Farská katechéza (animátorská služba, príprava k sviatostiam)	1
11 Duchovné cvičenia	3-dňové
	1-krát za 3 roky sledované samostatne v 3-ročnom cykle

Schválil Mons. ThDr. Štefan Sečka, PhD., spišský diecézny biskup dňa 28. 8. 2013 pod č. 1856/13.

- **Rámcový prehľad podujatí pre učiteľov náboženstva v 1. polroku 2013/14**

V prvom polroku tohto školského roka plánujeme nasledovné podujatia:

- metodický deň pre začínajúcich učiteľov N/NV – 01.10.2013, 08.11.2013
- metodický deň pre učiteľov v jednotlivých regiónoch – 08.10.2013 – Poprad, 13.11.2013 – Ružomberok, 15.10.2013 – Námestovo, 17.10.2013 – Kežmarok, 18.10.2013 – Sp. Nová Ves.
- semináre – Interpretácia vybraných biblických tém – knihy Exodus, Jonáš, Evanjelium podľa sv. Jána – 04.11.2013

- **Kontinuálne vzdelávanie učiteľov náboženstva**

Od septembra 2013 sme plánovali otvoriť ďalší ročník kontinuálneho vzdelávania. Pre nízky počet záujemcov v súčasnosti neotvárame nový ročník vzdelávania.

- **Pracovné zošity**

K 1. septembru 2013 boli vytlačené pracovné zošity pre 1. stupeň náboženstva. Tlač pracovných zošitov pre 2. a 3. stupeň bola prisľúbená ministrom, ale doteraz nebola podpísaná záväzná objednávka zo strany ministerstva, z čoho vyplýva, že tlač a distribúcia zošitov bude značne oneskorená.

- **Štátny vzdelávací program pre odborné vzdelávanie a prípravu podľa vzdelávacích odborov**

Upravený Štátny vzdelávací program pre odborné vzdelávanie a prípravu, ktoré schválilo Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky dňa 15. januára 2013 pod číslom 2013-762/1871:17-925 s účinnosťou od 1. septembra 2013 začínajúc prvým ročníkom nájdete na stránke <http://www.siov.sk/svp-pre-ovp/21658s>.

Dotácia hodín predmetu náboženská výchova, ktorý je zaradený vo vzdelávacej oblasti Človek a hodnoty sa pre všetky 4-ročné odbory zvyšuje z jednej vyučovacej hodiny na dve vyučovacie hodiny za 4-ročné učebné obdobie. Pre 3-ročné odbory ostáva dotácia jednej vyučovacej hodiny.

- **Inovované Štátne vzdelávacie programy**

Štátny pedagogický ústav zverejnil návrh nového Štátneho vzdelávacieho programu pre materskú školu a inovované štátne vzdelávacie programy pre prvý a druhý stupeň základnej školy.

Podstatnou zmenou je opätovné rozloženie učiva do ročníkov a to sa týka aj rámcových učebných plánov. Predmet náboženská výchova bude mať v každom ročníku jednohodinovú dotáciu. Tieto návrhy budú definitívne schválené až po verejnej diskusii, ktorá potrvá do jesene. Pripomienky a návrhy je možné zasielať do 31. októbra 2013 na adresu svp@statpedu.sk. Dokument by mal začať platiť najskôr 1. septembra 2014. Viac nájdete na <https://www.minedu.sk/vecna-diskusia-k-inovovanim-statnym-vzdelavacim-programom/>

- **Biblická olympiáda – prihlasovanie**

V školskom roku 2013/14 predmetom súťaže budú tri vybrané knihy Svätého písma: Kniha Exodus (kapitoly 1-24), Kniha proroka Jonáša a Evanjelium podľa sv. Jána. Spoločnou témou vybraných kníh je – Z TMY DO SVETLA. Propozície sú uverejnené na našej webovej stránke <http://www.dkuspis.sk/index.php?page=1&cat=2&art=20130902113034>, budú zaslané na e-mailové adresy učiteľov, farských úradov a škôl. Prosíme, aby ste dodržali termín prihlasovania – **do 30.11.2013**.

- **Výtvarná súťaž Biblia očami detí a mládeže**

V školskom roku 2013/14 bude sa realizovať výtvarná súťaž, ktorá má dlhodobú tradíciu. Propozície sú uverejnené na našej webovej stránke, <http://dkuspis.sk/index.php?page=2&cat=6&>

[sub=2&art=20130910101629](#), budú zaslané na e-mailové adresy učiteľov, farských úradov a škôl. Prosíme, aby ste dodržali podmienky súťaže uvedené v propozíciách a za každú kategóriu zasielali iba práce umiestnené na 1., 2. a 3. mieste.

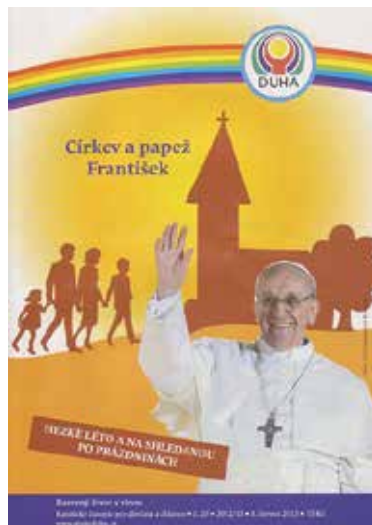
● Rozvrhy hodín

Prosíme učiteľov náboženstva, aby ste nám zaslali aktuálny rozvrh hodín. Platné tlačivo rozvrhu nájdete na <http://www.dkuspis.sk/index.php?page=2&cat=5&sub=1>. Po vypísaní ho zašlite na našu e-mailovú adresu dkuspis@dkuspis.sk najneskôr do 31.10.2013.

● Katechetické dielne a duchovné obnovy

Oznamy o podujatiach v regiónoch alebo dekanátoch našej diecézy, ktoré organizujú metódi v dekanátoch v spolupráci s Diecéznym katechetickým úradom budeme zasielať priebežne na kontaktné e-mailové adresy a nájdete ich i na našej webovej stránke.

● „DUHA - Barevný život s vírou“ – český katolícky časopis

Český časopis Duha (formát A5) vychádza z poverenia českobudejovického biskupstva 20 rokov v spolupráci s rakúskym časopisom Regenboren v diecéze Gurk-Klagenfurt. Od šk. roka 2011/12 jeho vydávanie zastrešuje Kongregácia bratov Najsvätejšej sviatosti (petrini) v Českých Budejoviciach. Je to katolícky časopis, z ktorého môžu čerpať vyučujúci náboženstva na 1. stupni základných škôl a všetci, ktorí doprevádzajú deti na ceste viery. Počas školského roka vychádza dvakrát mesačne. Ponúka podnety k spoločnej práci detí. Časopis si môžete objednať aj prostredníctvom nás do 10. októbra 2013. Znamená to, že časopis bude doručený na DKÚ Spišskej diecézy, kde si ho budete môcť osobne prebrať. Bližšie informácie o časopise nájdete na www.mojeduha.cz. Približná cena za distribúciu jedného

čísla na Slovensko je cca 2,00 €. Presná cena bude závisieť od poštovného pri aktuálnom počte výtlačkov zasielaných na Slovensko.

● Zmeny kontaktných a osobných údajov učiteľov náboženstva

Ak ste zmenili e-mailovú adresu a neoznámili ste nám nový e-mailový kontakt, zasielame vám informácie na starú adresu. V ostatnom čase máme problém so zasielaním hromadných e-mailov na adresy škôl. Problém spôsobujú e-mailové adresy, ktoré majú v názve .edu a mnohé z nich sú už nefunkčné. Prosíme vás, aby ste si vo vlastnom záujme overili e-mailovú adresu školy, ktorá je funkčná a obratom nám nahlásili aktuálne kontakty na vás a zároveň – v prípade zmeny e-mailovej adresy školy – i aktuálny kontakt na školu. V prípade zmeny telefónneho čísla, adresy, zmeny stavu, doplnenia štúdiá a pod. nám to taktiež oznámte. Zmenu stavu (slobodný/vydatá/ženatý i u mužov i u žien) je potrebné doložiť sobášnym listom z farského úradu (alebo novým krstným listom, v ktorom bude zápis o sobáši). Pre našu potrebu nám nezasielajte sobášny list z matriky.

● Písanie veľkých písmen v náboženskej terminológii

Písanie veľkých písmen v náboženskej terminológii vychádza z pravidiel, ktoré sú záväzné pre text náboženského charakteru. Pravidlá nájdete na <http://www.kbs.sk/pdf/KBS/KBSNabTerminologia.pdf>.

PEDAGOGICKO-ORGANIZAČNÉ POKYNY NA ŠK. ROK 2013/2014

Upozorňujeme Vás na nové POP. Z aktuálnych bodov vyberáme tie, ktoré sa týkajú i vyučovania predmetu náboženstvo. Kompletne ich nájdete na: <http://www.minedu.sk/8096-sk/pedagogicko-organizacne-pokyny-na-skolsky-rok-20132014/>

1.6.6 Náboženská výchova/eticná výchova

1. Na vyučovanie povinne voliteľného predmetu náboženská výchova alebo etická výchova možno spájať žiakov rôznych tried toho istého ročníka a vytvárať skupiny s najvyšším počtom žiakov 20. Ak počet žiakov v skupine na vyučovanie náboženskej výchovy alebo etickej výchovy klesne pod 12, možno do skupín spájať aj žiakov z rôznych ročníkov.
2. Počas školského roka nemôže žiak prechádzať z povinne voliteľného predmetu náboženská výchova na povinne voliteľný predmet etická výchova a opačne.
3. Predbežné zisťovanie záujmu o vyučovanie povinne voliteľného predmetu náboženská výchova alebo etická výchova na nasledujúci školský rok zabezpečí škola na základe písomného oznámenia zákonného zástupcu žiaka do 15 rokov veku. Počty žiakov v jednotlivých ročníkoch nahlási riaditeľ školy najneskôr do 15. júna zriaďovateľovi školy.
4. Riaditeľ školy v prípade, že počet žiakov je menší ako stanovuje norma, povolí vyučovanie náboženskej výchovy ako povinne voliteľného predmetu na základe žiadosti cirkvi alebo náboženskej spoločnosti v čase vyučovania náboženskej výchovy inej cirkvi, etickej výchovy alebo v čase po ukončení vyučovania ostatných predmetov.

1.6.14 Súťaže

1. Ministerstvo je vyhlasovateľom súťaží detí a žiakov škôl a školských zariadení, ktoré sa konajú v súlade

so zaregistrovanými organizačnými poriadkami.

2. Zoznam predmetových olympiád a súťaží zabezpečených IUVEN-TOU je zverejnený na www.olympiady.sk.
3. Zoznam súťaží zabezpečených Štátnym inštitútom odborného vzdelávania (ďalej len „ŠIOV“) je zverejnený na www.siov.sk.
4. Zoznam ostatných súťaží je zverejnený na www.minedu.sk v časti Regionálne školstvo – Súťaže detí a žiakov.
5. Zoznam športových súťaží je zverejnený na www.minedu.sk v menu Šport – Šport a zdravie a na www.skolskysport.sk. Prihlasovanie škôl prebieha prostredníctvom www.skolskysport.sk, kde sú zverejnené aj platné pravidlá a propozície v menu danej súťaže.

2.2 Základné školy

1. Odporúča sa využívať komplexné aktivizujúce vyučovacie metódy (problémová metóda, projektová metóda, skupinové a kooperatívne vyučovanie atď.), ako aj ďalšie metódy a edukačné programy overené v rámci projektov experimentálneho overovania.

4 UČEBNICE A ŠKOLSKÉ TLAČIVÁ

1. Informácie k učebnicovej politike ministerstva – informácie o učebniciach, výberových konaniach na nové učebnice, o distribúcii učebníc, objednávkový formulár pre učebnice, ktoré poskytuje ministerstvo školám na základe ich objednávky bezplatne, sú zverejnené na www.edicnyportal.sk.

2. Objednávacie konanie na nákup učebníc pre školský rok 2014/2015 sa bude realizovať výlučne vyplnením elektronickej objednávky cez www.edicnyportal.sk. O termínoch začatia a ukončenia objednávacieho konania budú školy informované prostredníctvom tohto webového sídla.

3. Národný register učebníc, t. j. zoznam učebníc, učebných textov a pracovných zošitov, ktorým bola vydaná schvaľovacia alebo odporúčacia doložka ministerstva, je zverejnený na www.edicnyportal.sk. Digitálne verzie učebníc a ďalšie voľne prístupné učebné materiály a odporúčanú literatúru môžu základné a stredné školy využívať prostredníctvom www.eaktovka.sk.

4. Po ukončení objednávacieho konania na nákup učebníc si môžu objednať učebnice len novozriadené školy. Dodatočne si budú môcť spresniť objednávku učebníc pre 1. ročník všetky školy podľa počtu žiakov zapísaných do 1. ročníka v termíne do konca februára 2014. Počty objednaných učebníc budú kontrolované porovnaním s údajmi zo štátneho výkazu - školského registra detí, žiakov a poslucháčov podľa stavu k 15. 9., ktoré boli nahlásené ÚIPS. Objednávky môžu byť pred distribúciou upravované.

5. Všetky nové učebnice sa posudzujú podľa kritérií na hodnotenie kvality učebníc, zverejnených na www.statpedu.sk a www.siov.sk. Kvalitu učebníc a ich súlad so ŠVP posudzujú recenzenti z registra recenzentov zverejneného na www.edicnyportal.sk.

MÝTY VO VÝCHOVE

Jedným z dokumentov Druhého vatikánskeho koncilu, ktorý začal pred 50 rokmi, je aj deklarácia s názvom *Gravissimum educationis*. Deklarácia rozoberá problematiku kresťanskej výchovy. Latinský originál deklarácie začína slovami: „Gravissimum educationis momentum“ Doslovný preklad by znel: „Najzávažnejšia úloha výchovy.“ Konciloví otcovia si uvedomovali závažnosť tejto témy. Niektorým bolo zaťažko, že sa o tak dôležitej téme vydáva iba deklarácia. Niektorí žiadali slávnostné odsúdenie bludov vo výchove. Text deklarácie nebol ladený týmto tónom. Pozitívne potvrdzuje právo na výchovu, právo na kresťanskú výchovu, vymenúva zodpovedných za výchovu (rodičov, Cirkev, spoločnosť, škola). V úvode deklarácie je zmienka o výchove, ktorá nie správna, pretože nepestuje pravdu a lásku. Ak sa hovorí o neustálom pokroku, o nárokoch vo výchove a vo vzdelávaní, treba citlivo vnímať pochybenia a úskalia, ktoré prináša každá doba. (GE úvod).

Súčasná spoločnosť sa vyznačuje útekcom od logického myslenia k subjektivismu. Zväčšuje sa počet vyznávačov tézy, že všetko je subjektívne a každý má právo riadiť sa svojou pravdou. Encyklika Jána Pavla II. *Veritatis splendor* upozornila na nesprávny jav, keď sa má „*tolerovať pluralizmus názorov i spôsobov správania, ktoré závisia od úsudku každého jedného subjektívneho svedomia.*“ (VS 4). Svedomie sa nerozhoduje nezávisle. Vo svedomí máme „*vpísaný princíp poslušnosti voči objektívnej norme.*“ (VS 60). Čoraz menej ľudí si uvedomuje, že život človeka nezávisí od jeho subjektívneho presvedčenia, pretože existujú objektívne normy a sloboda potrebuje mať spojenie s pravdou. (porov. VS 4).

Je nebezpečné, keď subjektivismu alebo iracionalizmu holdujú tí, ktorí majú poslanie vychovávať a formovať mladé pokolenie. Mali by byť špecialistami na triezve myslenie a rešpektovať objektívnu pravdu o človekovi. Ľudia zodpovední za výchovu si v nejednom prípade osvojili myslenie, ktoré je z pohľadu logiky absurdné, ale ktoré je populárne a módne. Kňaz a psychológ M. Dziewiecki vymenoval niekoľko skupín nepravd alebo mýtov, ktoré sa prejavujú vo výchove:

1. Mýtus o samovoľnom vývine

Dlhé desaťročia sa množstvo pedagógov a psycho-

lógov drží tvrdenia, že dieťa je vnútorne harmonické a dokáže sa rozvíjať bez námahy, bez disciplíny, bez výchovy, bez práce na sebe v duchu myšlienok J. J. Rousseau. Niet človeka, ktorý by sa bez námahy stal dospelým. Podľa sv. Augustína krst nás očistil od hriechu, ale tým sa úplne neodstránila nepravosť a predovšetkým naša slabosť. Ak by sa tak stalo, žili by sme bez hriechu. Lenže my podliehame slabosti. (porov. VS 17).

2. Mýtus o výchove bez stresov

Rodičia, učitelia, vychovávatelia majú urobiť všetko preto, aby neboli zdrojom nezavineného stresu pre svojich zverencov. Ak je ale niekto na zlej ceste, vtedy potrebuje spätnú väzbu a potrebuje ju pocítiť v podobe stresu, utrpenia. Nie je správne snažiť sa za každú cenu uchrániť od všetkých nepríjemností, ktoré vyplývajú z vlastných skutkov a činností. Ako protikladné tvrdenie tu vystupuje mienka, že zo zlých skutkov sa dá poučiť aj bez pocítania ľahčiny zodpovednosti. Stačí si vziať z toho poučenie bez nesenia dôsledkov a ľahčiny zo svojho konania. Poučenie môže byť vraj tak účinné, že spôsobí zmenu v štýle života a prinesie výrazne pozitívny efekt. Omyl spočíva v tom, že často ani bolestné a ťažké dôsledky neprinesú očakávaný efekt (prípady alkoholikov, narkomanov). Stáva sa, že ani najväčší stres nezabráni tomu, aby si dotýčný dával pozor a zmenil štýl života, neškodil a neublížoval si. Niešť zodpovednosť, popr. trpieť kvôli spáchaným chybám je prirodzený dôsledok, napomáha a dáva impulz pri rozvoji osobnosti. Láska vychovávateľov (učiteľov, rodičov...) a utrpenie pri nesení dôsledkov vlastných chýb, to sú dva póly zdravého vývinu a rozvoja vychovávaného.

3. Mýtus o výchove bez neúspechov

Každý, kto má skúsenosť s výchovou detí a mládeže, nemôže tvrdiť, že pri výchove nezažil žiadne neúspechy a zlyhania. Osobná vyzretosť, pozitívne svedectvo života, psychosociálne kompetencie vychovávateľov vytvárajú možnosti na zamedzenie nedorozumení a neúspechov vo výchove. Sme si vedomí toho, že v živote nie sme predurčení a obmedzení iba na výlučné konanie dobra a ani opačne na výlučné konanie zla. Vo výchove

sa to prejavuje tak, že vychovávaný môže prijať dobre mienené rady a bude na sebe pracovať, ale takisto ich môže odmietnuť.

4. Mýtus o svetonázorovej neutralite vo výchove

Omyl tohto názoru je zrejмый z podstaty samotného slova svetonázor. Svetonázor je presvedčenie osoby alebo skupiny osôb na tému tajomstva života, sveta, človeka, hierarchie hodnôt, základných morálnych zásad, zmyslu života. Neutrálna výchova by musela schvaľovať a prijímať akýkoľvek prejav detí a mládeže. Neutrálna výchova by česťnosť, zodpovednosť, pracovitnosť oceňovala rovnako ako cynizmus, kriminalitu, násilie. Dotyčný by svoje negatívne skutky obhajoval tvrdením, že koná v zhode so svojim presvedčením a neutrálna škola by musela rešpektovať jeho konanie. Jeho konanie by muselo byť rešpektované aj vtedy, ak by ohrozovalo jeho alebo druhých.

Za snahou o neutrálnu školu a o neutrálnu výchovu sa skrýva úsilie eliminovať iné výchovné pôsobenie. Už v roku 1927 encyklika Pia XI. o kresťanskej výchove mládeže (Divini illius magistri) upozornila, že neutrálna škola a výchova sú neuskutočiteľné. Podľa nej ani neutrálna škola, ani neutrálna výchova neutrálnymi nie sú, pretože ich hlavnou charakteristikou je nepriateľský postoj voči náboženstvu. (porov. DIM 16).

5. Mýtus pri absolutizácii slobody, demokracie a tolerancie vo výchove

Pri užívaní slobody sa dá zísť až tak ďaleko, že sa sloboda stratí. Demokratická väčšina sa môže dopracovať k zločinným rozhodnutiam. Tolerancia bez miery zase privedie človeka k sebazničeniu.

Každý výchovný systém, ktorý nemá na vrchole hodnotového rebríčka lásku a pravdu škodí a demoralizuje, hoci jeho ideály môžu znieť vznešene.

6. Mýtus o subjektívizme ako základe výchovy

Život každého človeka je prežívaný špecificky, hovorí sa, že každý má svoj svet, svoje skúsenosti, zážitky, názory, presvedčenie. Ak je mladý človek naivný a nevyzretý, jeho pohľad na svet a na život je naivný a jeho rozhodnutia sú nevyzreté. Ak ide o patológiu, vtedy človek stratí kontakt s realitou a spôsob porozumenia s takým človekom je komplikovaný. Lenže vo svete svojho

subjektívneho presvedčenia žijú iba psychicky chorí ľudia. Zdraví žijú vo svete objektívnych faktov.

Poslaním výchovy je naučiť pozorovať realitu a zobrať si z nej pre seba praktické závery, praktické ponaučenia. Poučiť sa z reality života. Testom dobrej výchovy je úspešnosť pri oslobodzovaní sa od subjektívnych ilúzií a otváranie sa pre svet skutočných faktov a objektívnych podmienok.

Ak sa výchova neopatrne a neprezieravo prispôbi aktuálnej móde, ak podľahne tlakom a rôznym ideologickým nepravdám, vedie to k tragickým dôsledkom. Alarmujúco stúpa počet teenagerov závislých na alkohole, drogách, kriminalita, samovraždy, citová nezrelosť a neschopnosť založiť rodinu, vybrať si povolanie a nájsť si prácu. Napriek negatívnym dôsledkom, ktoré doliehajú na vychovávaných a komplikujú im život, stále jestvuje dosť pedagógov a vychovávateľov, pedagogických systémov, ktoré žijú a rozvíjajú škodlivé chyby vo výchove. Na druhej strane je dosť vychovávateľov, ktorí sa usilujú o zdravé kresťanské hodnoty, pozitívne stimulujú a pomáhajú rozvíjať, čo sa skrýva v ich zverencoch. Snažia sa byť nielen učiteľmi, ale i svedkami. Pre nich zaznieva povzbudenie, ktoré síce zaznelo pred takmer 50-timi rokmi, ale jeho motivujúci tón je rovnako povzbudivý teraz ako i pri vzniku deklarácie *Gravissimum educationis*: „*Cirkevný snem vyjadruje svoju veľú vdáčanosť kňazom, rehoľníkom, rehoľniciam a laikom, čo sa v duchu evanjelia oddane venujú tejto významnej výchovnej činnosti a vyučujú na školách každého druhu a stupňa. Prítom ich povzbudzuje, aby v službe, na ktorú sa podujali, veľkodušne vytrvali a usilovali sa vyniknúť vo výchove žiakov v Kristovom duchu, v pedagogickom umení a vo vedeckej práci, a tak sa pričínili nielen o vnútornú obnovu Cirkvi, ale aj zabezpečili, ba zosilnili jej blahodarnú prítomnosť v dnešnom svete.*“ (GE záver).

Viktor Pardel

Použitá literatúra:

Encyklika Pia XI. Divini illius magistri.

Dokumenty druhého vatikánskeho koncilu.

Encyklika Jána Pavla II. Veritatis splendor.

Dziewiecki, M.: *Komunikacja wychowawcza*. Kraków : Salwator 2005.

ROD – KONTROVERZNÁ TÉMA

Pápežská rada pre rodinu vydala publikáciu pod názvom *Rod – kontroverzná téma* výber článkov, ktoré sa zaoberajú nejasnými a spornými termínmi o rodine, živote a etických otázkach. Predstavuje realitu dnešnej novej ideológie – *rodovej teórie*, ktorá sa stáva rámcom myslenia Európskej komisie, Európskeho parlamentu a členských krajín EÚ. Inšpirovala zákonodarcov, ktorí majú snahu tvoriť zákony týkajúce sa novej definície manželského páru, manželstva, príbuzenstva a vzťahov medzi mužmi a ženami, najmä v mene istého špecifického chápania rovnosti a sexuálnej orientácie. Predstavuje sa ako osobné oslobodenie od nespravodlivého útlaku a uznávania slobody a rovnosti všetkých pred zákonom. Pre tieto hodnoty sa navonok zdá, že s tým treba súhlasiť. Pojemový slovník však zahŕňa významy, ktoré slúžia na zamaskovanie určitej koncepcie, ktorá sa chce občanom vnútiť bez toho, aby si uvedomili, čo predstavuje.

Čo hovorí rodová teória?

Táto ideológia tvrdí, že je vhodné odlišovať biologické pohlavie od jeho kultúrnej dimenzie, tzn. od identity *rodu*, ktorý sa skloňuje ako maskulínium alebo feminínium, no hľadá sa naň ako na neutróm, teda stredný rod, ktorý pojme všetky druhy sexuálnej orientácie – aby sa lepšie presadila rovnosť medzi mužmi a ženami

a podporili sa rôzne sexuálne „identity“. Mužský či ženský *rod* už takto nebude pokračovať ako biologické pohlavie, pretože to mu nie je vlastné, ale bude len dôsledkom kultúrnej a sociálnej konštrukcie.

Z týchto konštrukcií vyplýva, že spoločnosť sa už nemá usporiadať vzhľadom na sexuálnu bipolarnosť, ale má uznať všetky sexuálne orientácie, pričom ľudia majú mať právo na pluralitnú sexualitu, (.....). Treba túto nespravodlivosť odhaliť a *dekonštruovať* všetky spoločenské kategórie, ktoré viedli k takémuto útlaku. Muž a žena neexistujú; vo svojom pohlavne odlišenom tele sa majú spoznať predovšetkým ako ľudská bytosť.

Zdroje tohto myšlienkového prúdu pochádzajú z viacerých štátov prevažne amerického

kontinentu a nachádzajú úrodnú pôdu i na európskom kontinente ako rôzne hnutia. Dôraz kladú na istý druh filozofie s vedeckým vzhľadom, aby tak hodnovernejšie zdôvodnili svoje požiadavky a vniesli ich do srdca spoločnosti. Medzi sporné termíny, pri ktorých sa treba zastaviť patria: Zamieňanie sexuálnej identity a spoločenskej role, Zamieňanie sexuálnej identity a sexuálnej orientácie, Psychická bisexualita a zvnútornenie druhého pohlavia smerujúce k heterosexualite. O tejto problematike sa možno viac dozvedieť v spomínanom dokumente.

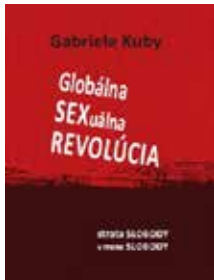
Spracovala
Klára Soľanová

Použitá literatúra:
Rod - kontroverzná téma

„OPRAVA“ ŠKOLSKÝCH VZDELÁVACÍCH PROGRAMOV

Do ŠKVP sa odporúča zapracovať témy súvisiace s multikultúrnou výchovou, výchovou v duchu humanizmu a so vzdelávaním v oblasti ľudských práv, práv dieťaťa, **rodovej rovnosti**, predchádzania všetkým formám diskriminácie, xenofóbie, antisemitizmu, intolerancie a rasizmu a v oblasti problematiky migrácie.

Vo vyššie uvedenom znení je v pedagogicko-organizačných pokynoch na školský rok 2013/14 v bode 1.6.10 Ľudské a detské práva veľmi záľadne zapracovaná kontroverzná problematika rodovej rovnosti, na ktorú dôrazne upozorňujeme, ako na nebezpečný princíp smerovania výchovy a vzdelávania žiakov.

K uvedenej problematike odporúčame prečítať si knihu od autorky Gabriely Kuby: **Globálna sexuálna revolúcia, ktorá vychádza v týchto dňoch a jej cieľom je zorientovať sa v danej problematike.**

GLOBALNÁ SEXUÁLNA REVOLÚCIA

Viete, že?

- *gender-Mainstreamingsa nesnaží len o základnú rovnosť medzi mužmi a ženami, ale aj o rozklad, zrušenie heterosexuality ako základnej normy;*
- *hlavná ideologička rodovej teórie Judith Butlerová (1954) hlása a úspešne presadzuje, že muži a ženy vôbec neexistujú, že pohlavie je fantázia, niečo, v čo veríme preto, lebo sa nám to tak často opakuje, že rod nie je viazaný na biologické pohlavie, že biologické pohlavie nehrá vôbec žiadnu rolu, lebo sa vytvára rečou, že pohlavná identita je neukončená a flexibilná, že neexistuje mužská alebo ženská bytosť, ale iba určité správanie, ktoré sa môže kedykoľvek zmeniť;*

- *v snahe o odstránenie „pohlavných stereotypov“ má z používanej reči zmiznúť slovo matka i otec, a aby sa umožnil rodovo neutrálny zápis rodičov detí a uznali sa rozličné typy rodín, má sa používať pomenovanie „rodič 1“ a „rodič 2“;*
- *Európsky parlament od roku 1999 schválil už päť rezolúcií, v ktorých požaduje trestné stíhanie za „homofóbiu“, ktorú definuje ako iracionálny strach a odmietanie lesbí, homosexuálov, bisexuálov a transsexuálov;*
- *Jogjakartské princípy, sformulované v roku 2007 na konferencii v indonézskej Jogjakarte, tvoria podrobný návod na globálne presadenie ideológie gender, t. j. slobodnej voľby pohlavia, sexuálnej orientácie a identity;*
- *autori Jogjakartských princíпов stále nezdôvodnili, prečo práve voči menšinám, ktoré sa definujú neheterosexuálnym správaním, by mal mať štát povinnosť zvláštnej starostlivosti zakotvanej v nových zákonoch, opatreniach a kontrolných inštitúciách, ktoré treba vytvoriť, čo by de facto znamenalo ich privilegovanie?*
- *horľivosť OSN a EÚ chrániť skupiny ľudí pred diskrimináciou je selektívna a na rozdiel od diskriminovanej skupiny osôb LGBTI neexistujú žiadne programy OSN a EÚ na ochranu ľudských práv kresťanov;*
- *pornografia je ťažká závislosť a v Nemecku až 20 % mladíkov vo veku od 16 do 19 rokov ju konzumuje denne, 42 % raz týždenne;*
- *v roku 2010 využilo formu spolunažívania v registrovanom partnerstve 2,3 % homosexuálov (0,06 % obyvateľstva) a za toto malé množstvo ľudí sa bojuje v štátoch Európy a USA za úplné zrovnoprávnenie s heterosexuálnymi manželstvami;*
- *podľa Štandardov pre sexuálnu výchovu v Európe Svetová zdravotnícka organizácia a Spolková centrála pre zdravotnícku osvetu vyzývajú vychovávateľov, aby viedli deti už od štyroch rokov k masturbácii;*
- *kresťania v Európe sú za svoje postoje k sexuálnej revolúcii a jej dôsledkom na rodinu čoraz viac právne i sociálne diskriminovaní; známych je už viac ako osemsto prípadov;*
- *Inštitúcie OSN a národne pôsobiace mimovládne organizácie nerešpektujú demokratické rozhodovania suverénnych štátov a spoločne vyvíjajú masívny nátlak na tzv. nepoddajné krajiny, ktoré nie sú ochot-*

né implementovať gender-balík pozostávajúci z presadzovania potratu, sexualizácie mladistvých a práv LGBTI, ako napríklad Malta, Litva, Namíbia, Uganda, Maďarsko a najnovšie aj Fínsko?

HODNOTA ŽIVOTA OD POČATIA PO PRIRODZENÚ SMŔŤ

„Človek je zázrak. Poďme von a bojujme za život!“ – tak znelo motto Národného pochodu za život, ktorý sa konal 22. septembra 2013 v Košiciach.

Podľa Jána Pavla II. je podstata etiky života založená na veľkej hodnote a dôstojnosti každého ľudského života. To je východisko a kľúč k správne-nemu princípu o človeku ako osobe, k jeho životu a správne-nemu etickému konaniu. Základ úcty k životu podľa Jána Pavla II. je uvedomenie si, že celý ľudský život – od momentu počatia cez všetky jeho následné etapy – je stvorený na obraz Boha. Nič neprevyšuje veľkosť a dôstojnosť ľudskej osoby. Život človeka nie je iba ideou či abstrakciou, je to konkrétna realita bytia, ktorá žije, koná, rastie a rozvíja sa. Ľudský život je realita schopná lásky a služby ľudstvu.

Nesmrtelná duša je stvoriteľským aktom priamo od Boha, čím je každý človek jedinečným Božím darom. Plodenie je preto pokračovaním aktu stvorenia na obraz Boha. Tento obraz Boha je v človeku jasný cez Kristovo uzdravenie ľudskej prirodzenosti. Ježiš Kristus ukázal i ďalší pilier dôstojnosti človeka, ktorým je jeho povolanie k vnútornému životu s Bohom. Encyklika *Evangelium vitae* konkrétne hovorí: „Človek je povolaný k plnosti života, ktorý presahuje rozmery jeho pozemskej existencie, pretože spočíva v účasti na samom živote Boha. Vznešenosť tohto nadprirodzeného povolania ukazuje veľkosť a nesmiernu hodnotu ľudského života aj v jeho pozemskej fáze.“ (EV 2)

Pre jasnejšie pochopenie ľudskej dôstojnosti odvodené zo stvorenia môžeme vyvodiť štyri závery:

- Ľudský život je špeciálny druh života, obsahujúci vnútorné spojenie, ktoré zjednocuje každé ľudské bytie so svojim Stvoriteľom.

- Život každého ľudského bytia je darom do Boha. Na rozdiel od bežného medziľudského darovania, ktoré nutne predpokladá príjemcu daru, je Božie darovanie iné – je to dar života, ktorý darca kreuje, a teda slobodne vovádza samotnú osobu do existencie. Človek takto žije vo vzťahu závislosti na Bohu.
- Ľudské bytia sú v sebe konečné, nie sú podriadené veciam a nemôžu sa zredukovať na veci vo vzťahu k ostatným ľudským bytiam.
- Stvorenie na obraz Boha znamená, že sme obdarení základnou kapacitou sily a schopností, podľa ktorých môžeme dôjsť k poznaniu pravdy a dosiahnuť pravú slobodu.

Dôstojnosť ľudskej osoby v sebe nezahŕňa iba dušu, ale i telo. Telesný život je integrovaný do bytia ľudskej osoby. Telo je jej odhalením a vyjadrením, pričom je akoby sviatosťou – vonkajším znakom nielen naznačujúcim, ale skutočne participujúcim v bytí osoby. Následkom popierania tejto skutočnosti je rozšírená kultúra smrti, ktorá dualisticky nastavuje koncept osobovosti v opozícii prírode a telesnosti, čím falošne súdi konkrétnu realitu telesného života. Naša súčasná kultúra neúmerne oslavuje slobodu a v jej mene vedie ľudí k prijatiu interrupcie, eutanázie a trestu smrti. Avšak žijúce ľudské telo je žijúca ľudská osoba, ktorú treba bezpodmienečne chrániť. Život človeka je darom od Boha, jeho manifestáciou, znakom jeho prítomnosti a odkazom na Krista Vykupiteľa charakterizuje „kultúra života“. V nej pretrváva rešpekt, ochrana a podpora života vo všetkých jeho etapách.

Spracoval:
Marián Majzel

Použitá literatúra:

Katechizmus Katolíckej Cirkvi
Szaniszló, Demočko: Od počatia po narodenie
Ján Pavol II.: *Evangelium vitae* – (online: <http://www.kbs.sk/obsah/sekcia/h/dokumenty-a-vyhlasenia/p/dokumenty-papezov/c/evangelium-vitae>)

PRÍBEHY NA ZAMYSLENIE

VÝKRIK NEVIDITEĽNÉHO – ZLO ASISTOVANEJ REPRODUKCIE (motivačné príbehy)

Snívalo sa mi, že som bol asi na treťom alebo štvrtom poschodí modernej presklenej budovy a sedel som pri okrúhlym stole nejakej kaviarne alebo reštaurácie. Bol tam celkom živý ruch. Niektorí ľudia postávali v hlúčkoch a zabávali sa.

Pomedzi stoly prechádzala nejaká žena s kočiarom. Zastavila sa pri mne. Sklonila sa nad kočiar a vybrala z neho úplne nahé dieťaťko, ktoré mi položila do rúk. Opatrne som si ho položil chrbátikom na ľavú dlaň a pridržiaval som ho pravou rukou. Bolo malinké, nedonosené. Malo útle rúčky a červenú lesklú kožu. Bolo mi ho ľúto. Pritisol som si ho na prsia. Dieťaťko neuveriteľne hrialo, skoro horelo.

V tomto okamihu scéna zo sna zmizla. Všetko okolo bolo rozmazané. Dieťa bolo preč, ale v rukách som držal sklenený valec s hrubými stenami, na oboch koncoch uzavretý svetlými plástovými krytmi. Bol plný nejakej zakalenej tekutiny. Vzal som valec do dlaní a cítil, že z neho sála teplo. Akoby som držal v dlaniach bijúce srdce. A za sebou som počul ako ktosi povedal: „Vo vnútri je dieťa.“

V tejto chvíli som sa prebudil. Bol som znepokojený. Pred očami sa mi znova objavila scéna červeného detského telička a vybavil som si pocit tela v dlaniach... a znova ma prepadla lútosť.

V týchto dňoch a týždňoch často premýšľam nad otázkami asistovanej reprodukcie a liečby neplodnosti. Veľmi ma trápi, koľko katolíckych párov chodí na umelé oplodnenie. Trápi ma to kvôli deťom, ktoré sú počaté v laboratóriu. I kvôli tomu, že mnoho ľudí je bez väčších zábran ochotných manželský sexuálny akt, ktorý sa má stať prameňom života, nahradiť masturbáciou na povel, odberom vajíčka a jeho oplodnením vybranou spermiou pomocou miniatúrnej ihly...

Pred niekoľkými mesiacmi mi volal jeden môj známy, mladý kňaz. Pýtal sa ma, či existuje nejaký obrad pri pohrebe embryí. Keď som sa ho opýtal, ako to myslí,

odpovedal, že musí riešiť nasledujúcu situáciu:

Istí manželia boli pred niekoľkými rokmi na umelom oplodnení. Vzniklo pri ňom niekoľko embryí, z nich niektoré boli prenesené do lona matky, ale ostatné boli zmrazené. Manželom sa narodilo dieťa, ale kvôli zdravotným komplikáciám museli na nejaký čas odložiť počatie ďalších potomkov. Medzitým sa ale zmenila situácia celej rodiny. Žena konvertovala na katolícku vieru. Vďaka tomu si uvedomovala, že sa v jej živote stalo niečo veľmi zlé. V mrazničke nemocnice má niekoľko detí, ale s manželom nemajú odvahu a silu prijať ďalší prírastok do rodiny.

Po rokoch ťažkých výčitiek sa nakoniec s manželom obrátili na kliniku reprodukčnej medicíny so žiadosťou, aby im zrazené embryá vydali, aby si ich mohli pochovať. A zajtra, končil môj známy popis celej situácie, si idú embryá vyzdvihnúť. Zároveň ho poprosili, ako svojho farára, či by sa tohto neformálneho pohrebu nezúčastnil.

Hovorili sme o otázkach, ktoré sa týkali etiky. Uvedená situácia je podobná eutanázii – odpojenia od prístrojov – povedal som. Embryá sú zmrazené, niektoré z nich sú už možno mŕtve, ale my nedoká-

žeme spoľahlivo určiť, ktoré. Keď sa vytiahnu z kvapalného dusíka, pri izbovej teplote niektoré zahynú už počas rýchleho rozmrazovania, iné skoro určite počas niekoľkých nasledujúcich hodín. Zmrazené by možno mohli prežiť snáď i viac rokov... Ale nemajú nikoho, kto by ich prijal za svoje deti.

Čo pre nich môžeme urobiť? Iste sa za nich môžeme modliť, zveriť ich do Božej náruče. I ich rodičov, ktorí sa takto rozhodli, musíme odovzdať Božiemu milosrdenstvu... Táto situácia sa nedá zvrátiť. Všetky riešenia sú istým spôsobom zlé...

Položil som telefón so slzami v očiach. Kam sme sa až dostali, pýtal som sa. V akom svete to žijeme? Prečo budujeme ľadové koncentráky, do ktorých zatvárame celé mestá bez budúcnosti? Prečo máme

mrazničky plné deti, ktoré sa nikdy nemôžu narodiť? Kto bude ich otcom, keď žiadneho nemajú?

Vtedy som sa rozhodol, že urobím všetko, čo bude v mojich silách, aby som pomohol ľuďom pochopiť, aké zlo je asistovaná reprodukcia i keď priamo nevedie k usmrteniu detí. Budem sa snažiť pomáhať a podporovať lekárov a manželov, aby pomoc manželom v ich neplodnosti bola nasmerovaná na také prostriedky, ktoré im umožnia počať dieťa pri jedinečnom a nenahraditeľnom vyjadrení ich manželskej lásky.

Spracovala:

Klára Sofánová

Preložené a upravené podľa: <https://tob.signaly.cz/rubrika/bioetika-pro-life>

STVORENIE ČLOVEKA GN 1, 24-31; 2,1-24 – LECTIO DIVINA

V rámci farskej a rodinnej katechézy na Rok viery ponúkame katechézu s prvkami Lectio divina.

Cieľ

Kognitívny: Oboznámiť sa s posolstvom biblického textu Gn 1, 24-31; 2,1-24.

Klasifikovať vlastné vedomosti súvisiace s darom života.

Afektívny: Oceniť ochranu ľudského života.

Psychomotorický: Rozvíjať a budovať úctu k životu.

Pomôcky: Sväté písmo, svieca, obrázok stvorenia

Metódy: Lectio divina, slávnosť Svätého písma, brainstorming

Stratégia: kerygmatická

Veková kategória: 1. stupeň ZŠ

Úvod

Privítanie, krátka modlitba.

Čítanie biblického textu

Cieľom tejto etapy je priblížiť inšpirujúci text – Gn 1, 24-31; 2,1-24. Možno ho prečítať dvakrát, dôležitý je priestor na ticho. Potom Boh povedal: „Zem, vydaj živé bytosti podľa svojho druhu: dobytok, plazy a divú zver

podľa svojho druhu!“ A stalo sa tak. Boh urobil divú zver podľa svojho druhu, dobytok podľa svojho druhu i všetky plazy podľa svojho druhu. A Boh videl, že je to dobré. Nato Boh povedal: „Urobme človeka na náš obraz a podľa našej podoby! Nech vládne nad rybami mora i nad vtáctvom neba i nad dobytkom a divou zverou a nad všetkými plazmi, čo sa plazia po zemi!“ A stvoril Boh človeka na svoj obraz, na Boží obraz ho stvoril, muža a ženu ich stvoril. Boh ich požehnal a povedal im: „Plodte a množte sa a naplňte zem! Podmaňte si ju a panujte nad rybami mora, nad vtáctvom neba a nad všetkou zverou, čo sa hýbe na zemi!“ Potom Boh povedal: „Hľa, dávam vám všetky rastliny s plodom semena na povrchu celej zeme a všetky stromy, majúce plody, v ktorých je ich semeno: nech sú vám za pokrm! Všetkým zverom zeme a všetkému vtáctvu neba i všetkému, čo sa hýbe na zemi, v čom je dych života, (dávam) všetku zelenú trávu. A stalo sa tak. A Boh videl všetko, čo urobil, a hľa, bolo to veľmi dobré. A nastal večer a nastalo ráno, deň šiesty.

V siedmy deň Boh skončil svoje diela, ktoré urobil. A v siedmy deň odpočíval od všetkých diel, ktoré urobil. I požehnal siedmy deň a zasvätil ho, lebo v ňom odpočíval od všetkých diel, ktoré Boh stvoril a urobil.

Potom Pán, Boh, povedal: „Nie je dobre byť človeku samému. Urobím mu pomoc, ktorá mu bude podobná.“ Keď Pán, Boh utvoril z hlíny všetku poľnú zver a všetko nebeské vtáctvo, priviedol ho k Adamovi, aby videl, ako by ho nazval, lebo ako ho nazve, také bude jeho meno. A nazval Adam menom všetok dobytok, všetko nebeské vtáctvo a všetku poľnú zver. Ale pomoc, ktorá by mu bola podobná, nenašiel. Tu Pán, Boh, dopustil na Adama tvrdý spánok a keď zaspal, vybral mu jedno rebro a jeho miesto zaplnil mäsom. A z rebra, ktoré vybral Adamovi, utvoril Pán, Boh, ženu a priviedol ju k Adamovi.

Práca s biblickým textom

Na vopred rozdaný evanjeliový text každý účastník sám zvýrazní alebo podčiarkne tri slová alebo vety, ktoré ho zaujali a s ktorými by sa vedeli podeliť s inými ľuďmi. V skupinke sa môžu o tom porozprávať. Po ukončení činnosti každý povie nahlas iba slovo alebo vetu, ktorá ho zaujala, ktoré už nikto z účastníkov a ani katechéta nekomentuje.

Nasleduje spoločné prerozprávanie príbehu o stvorení: V tom čase, keď Pán Boh stvoril nebo a zem a videl, že všetko je dobré a pripravené, povedal: „Urobme človeka na náš obraz.“ A stvoril Boh človeka na obraz Boží, muža a ženu ich stvoril. Potom ich požehnal a riekol: „Plodte sa a množte a naplňte zem! Podmaňte si ju a panujte nad rybami mora, nad vtáctvom neba a nad všetkou zverou, čo sa hýbe na zemi!“

Pán Boh dal prvému človeku meno Adam, lebo Boh utvoril jeho telo z hlíny zeme a vdýchol doňho dych života, aby sa tak človek stal živou bytosťou. Teda obdaril ho nesmrteľnou dušou, pomocou ktorej rozmýšľal a slobodne sa rozhodoval. Takto sa podobal Pánu Bohu, takže mohol pochopiť veľa vecí a rozoznávať dobro do zla. Pán Boh ho zahrnul svojou starostlivou otcovou láskou a dal mu všetko, čo potreboval. Adam žil v krajine Eden, v ktorej Pán vysadil rajsú záhradu a tam umiestnil prvého človeka. Nikdy nemal zomrieť, lebo bol nesmrteľný a bol dôverným Božím priateľom. Adamov život bol preto radostný a šťastný.

Potom Pán Boh priviedol k Adamovi všetky zviera-

tá a nebeské vtáctvo, aby určil, ako sa budú volať. A Adam im dal mená. Pomocnicu však, čo by mu bola podobná, nenašiel. Až raz, keď videl Pán Boh Adama samého v záhrade, povedal: „Nie je dobré, aby bol človek sám. Urobím mu pomocnicu, ktorá mu bude podobná.“

Pán Boh dopustil na Adama tvrdý spánok a urobil, čo povedal. Vybral mu rebro a urobil z neho ženu. Keď sa Adam prebudil, veľmi sa potešil. Žene dal meno Eva a stala sa jeho manželkou.

Obaja bývali v rajskej záhrade, kde bolo všetko dobré a pekné. Poslúchali Pána Boha a on ich miloval ako otec svoje deti. Takto mali večne žiť a nikdy nezomrieť.

Meditácia

Katechéta zhrnie to, čo účastníci hovorili a podá zásadné myšlienky celého biblického textu formou meditácie.

Počuli sme, že Pán Boh stvoril prvému človeku telo z hlíny zeme a obdaril ho nesmrteľnou dušou. Človek teda pozostáva z tela a duše. Čo to však znamená, že Pán Boh nám dal telo zo zeme a obdaril ho nesmrteľnou dušou?

Môžeme si to vysvetliť aj takto: Vieme, že každý človek raz zomrie. Mŕtvym však ostane iba jeho telo, ktoré sa v zemi rozpadne a ostane iba hli-
na. No my sme viac ako hli-
na. Máme nesmrteľnú dušu. Žijeme, dýchame, učíme sa, staviame, tvoríme, vymýšľame, hráme sa, tešíme sa, spievame...
Nevieme síce lietať ako vtáky, lebo nemáme krídla. No zostrojili sme lietadlo, vrtuľník, raketu a doletíme ďalej a rýchlejšie ako vták.

Nevieme žiť vo vode ako ryby, ale vytvorili sme lode a ponorky.

Nevieme behať tak rýchlo ako niektoré zvieratá, ale vieme zhotoviť automobil, ktorý ide ešte rýchlejšie. *(Katechéta môže použiť obrázky)*

Keď niekto útočí na zviera, ono sa zúriivo bráni a útočníka dokáže aj zabiť. Ale človek vie odpustiť tomu, kto mu ubližuje, lebo pozná zákon lásky. Toto všetko dokážeme preto, lebo sme dostali od Pána Boha dušu.

Aplikácia

Uvedomujeme si, ako úžasne sme stvorení? Všimnime si, aké telo máme – hlavu, oči, uši, jazyk, ruky, nohy... Viem, ako som vznikol ja? Vieme, kedy začína biť srdce malému človečikovi v lone svojej mamy? Uvedomujeme si aj svoju dušu? Ako a kedy sa prejavuje?

Tu katechéta môže priblížiť vznik a vývoj života v lone matky. (Vid' príloha)

Aktivita

Katechéta rozdá deťom papiere, na ktoré na jednu polovicu nakreslia tvár človeka (alebo nalepia obrázok) a na druhú polovicu papiera nakreslia hlavu nejakého zvieratá (psa, mačky..). Pod obrázky napíšu: „Mám dušu, lebo mám rozum a slobodnú vôľu. Pod zviera napíšu: „Nemá dušu. Má len pudy.“

Inou formou možno aktivizovať tak, že deti môžu z rôznych časopisov povystrihovať kvety, stromy, zvieratá, ľudí. Podlepia tvrdým papierom a postavia do „rajskej záhrady.“ Vyrobia si obraz „rajskej záhrady“. V závere aktivity sa vrátíme k biblickému úryvku z úvodu a deťom dáme priestor pre ich vyjadrenie sa k biblickému textu. Je to výchova k vyjadreniu svojho svedectva.

Modlitba

V úvode modlitby (pri zažatej svieci) si môžeme prečítať daný úryvok Ž 139, 13-16 prípadne Jer 1,5 alebo Jer 29,11. Môže byť vytvorený priestor pre spoločnú modlitbu. Je vhodné, aby vychádzala z daného Božieho slova. Modlitba má za cieľ oslavovať Boha, ďakovať mu a prosiť ho. Božie slovo si vyžaduje odpoveď. Boh k nám hovorí v Božom slove a my mu odpovedáme. Odporúča sa, aby v modlitbe zazneli slová: život, dar, zodpovednosť, Božia láska, večný život, poďakovanie za dar života...

Modlitba Národného pochodu za život:

Bože, náš Stvoriteľ, ďakujeme ti, že si nás stvoril v lone matky, lebo ty jediný máš moc dávať dych života. Dopraj prosíme, aby sme verne spravovali celé stvorenie a vytrvalo ochraňovali dôstojnosť každého ľudského života. Amen.

Kontemplácia

Odporúča sa zotrvať v tichosti pred Božou tvárou. Táto časť je zhrnutím všetkých doterajších častí. Záleží na tom, aby Božie slovo vstúpilo do nášho života a začalo nás premieňať. Na základe jeho obsahu (posolstva) sa usilujeme o nový pohľad na život, na udalosť, históriu, skúsenosti, rôzne situácie. Osvojujeme si Boží pohľad na svet, ktorý nás povzbudzuje konať stále viac v súlade s Božou vôľou. Pre umocnenie modlitby môže katechéta pomocou dataprojektora prezentovať jeden obraz, alebo krátky text (jedno - dve slová) z prečítaného úryvku (alebo symbol, ktorý je prepojený s témou, napr. dieťa v náručí).

Záver

Na záver stretnutia katechéta povzbudí prítomných k ochrane života od počatia až po prirodzenú smrť. Povzbudí ich aj k prehĺbeniu viery prostredníctvom osobnej i spoločnej modlitby, k pravidelnému čítaniu Božieho slova, k sviatostnému životu, k čítaniu životopisov svätých, ku konkrétnemu skutku lásky v rodine, škole a farnosti.

Na záver môže nasledovať vhodná pieseň. (alebo môže byť pustené video - http://www.youtube.com/watch?feature=player_embedded&v=oYSYHN-w8dg#at=206)

Spracoval:
Marián Majzel

Použitá literatúra:

Sväté písmo, SZ a NZ, SSV; KKC

Biblia s aplikáciami pre život;

YOUCAT – katechizmus Katolíckej cirkvi pre mladých
www.tehotenstvo.rodinka.sk

PRÍLOHA (STVORENIE ČLOVEKA GN 1, 24-31; 2,1-24 – LECTIO DIVINA)

Hmotnosť a dĺžka plodu v jednotlivých obdobiach tehotenstva

VEK	DLŽKA	HMOTNOSŤ
2. týždeň	1 mm	
8. týždeň	3-4 cm	3,5 g
3. mesiac	9 cm	20 g
4. mesiac	16 cm	120 g
5. mesiac	25 cm	250 g
6. mesiac	30 cm	600 g
7. mesiac	35 cm	1200 g
8. mesiac	40 cm	1800 g
9. mesiac	45 cm	2700 g
Pôrod	48-53 cm	3000-3500 g

Vnútromaternicový vývoj človeka trvá spravidla 280 dní, čo je 40 týždňov, 10 lunárnych mesiacov alebo 9 kalendárnych mesiacov

1. deň	Oplodnenie - splynutie vajíčka so spermiou vo vajíčkovode
2. deň	Začiatok „ryhovania“ (delenia) novovzniknutej bunky
4. deň	Zárodok tvorí už 16 buniek; zárodok vstúpi do maternice
5. – 7. deň	Zahniezdenie v sliznici maternice; začína diferenciácia buniek – začínajú sa formovať rôzne časti tela
16. deň / 3. týždeň	Začína sa tvoriť srdce a oči
21. deň / 3. týždeň	Začína biť srdce; je ešte nedokonalé v tvare rúrky, ktorá má tepnový a žilový koniec
30. deň / 5. týždeň / 2. mesiac	Začínajú sa formovať ruky, nohy a uši
42. deň / 6. týždeň / 2. mesiac	Je sformovaná kostra, pečeň, ľadviny, pľúca; začínajú reflexy
43. deň / 7. týždeň / 2. mesiac	Je možné prístrojmi zaregistrovať mozgovú činnosť

8. týždeň / 2. mesiac	Dieťa môže hýbať rukami i nohami sú vytvorené články prstov, v ústach je už jazyk možno zreteľne rozoznať plecica, lakte, boky, kolená, dajú sa rozoznať rysy tváre dieťa sa intenzívne pohybuje
koniec 8. týždňa	Vznikli už všetky vnútorné orgány; musia ešte rásť a vyvíjať sa, majú jednoduchú podobu, nie všetky sú na svojom budúcom mieste
9. týždeň / 3. mesiac	Dieťa môže uchopiť predmet do ruky
9. -10. týždeň / 3. mesiac	Dieťa žmurká; prehíta; pohybuje jazykom; mračí sa; pohybuje sa v plodovej vode ako astronaut v stave beztliaže; vyvíja sa mu zmysel pre rovnováhu
11. týždeň / 3. mesiac	Dieťa si cmúľa prst; prvopočiatky reflexov dýchania
12. týždeň / 3. mesiac	Sú vyvinuté: nechty na prstoch, pohlavné orgány, análny otvor, ušnice; Dieťa dokáže: skrčiť nohy, ohýbať chodidlá, narovnávať prsty, zvrátiť obrvy; Cíti emocionálne stavy matky a reaguje na ne
koniec 12. týždňa / 3. mes.	Sú vyvinuté všetky vnútorné orgány; väčšina z nich pracuje
16. týždeň / 4. mesiac	Rastie obočie a mihalnice; vytvorili sa kĺby; začínajú sa vyvíjať kosti; dieťa sa intenzívne pohybuje; jasne je rozoznať pohlavie
20. týždeň / 5. mesiac	Prvé vlásky; začínajú sa vyvíjať zuby; matka cíti prvé pohyby; dieťa reaguje na zvuky mimo maternice
24. týždeň / 6. mesiac	Dieťa je ešte chudé, lebo v jeho tele sa zatiaľ nevytvára tuk; striedajú sa obdobia aktivity a obdobia pokoja - spánku; matka zreteľne cíti pohyby
28. týždeň / 7. mesiac	Začína sa ukladať tuk pod pokožkou; pľúca ešte nie sú celkom vyvinuté; dieťa rozlišuje chute; reaguje podobne ako donosené dieťa
32. týždeň / 8. mesiac	Má podobu ako pri pôrode, ešte sa musí zaobliť; už je väčšinou obrátené dole hlavou
36. týždeň / 9. mesiac	Vypĺňa celý priestor maternice; vlasy sú dlhé až 5 cm; hlavička klesla k lonovej kosti

Dieťa sa rodí po 40 týždňoch v matkinom lone. Dieťa pri predčasnom pôrode môže byť zachránené už v 22. týždni; sú prípady zachránenia predčasne narodeného dieťaťa v 19. týždni.

Video – vývoj v tehotenstve: http://www.youtube.com/watch?feature=player_embedded&v=G7b0A3gV-PHI#at=88

RUŽENCOVÁ PANNA MÁRIA V UMENÍ A RUŽENEC V ŽIVOTE MODLITBY

Autorom obrazu Ružencovej Panny Márie je maliar Salvi Sassoferrata (1609 - 1685). Originál je umiestnený v Bazilike sv. Sabiny v Ríme, ktorú spravuje rehoľa dominikánov a zároveň je pri nej sídlo generálneho predstaveného rehole. Obraz darovala bazilike princezná Rossana v roku 1643. Tento obraz dodnes slúži ako predloha všetkých ružencových oltárov na svete. Na obraze Ružencovej Panny Márie je znázornená na tróne sediaci Panna Mária s dieťaťom Ježišom v náručí. Pri jej nohách kľáčia dve postavy odedé v čiernebielom rúchu - zakladateľ rehole sv. Dominik Guzman,

ktorý z rúk Panny Márie prijíma ruženec a vedľa neho sv. Katarína Sienská.

Prečo je ruženec - taká jednoduchá modlitba - spojený s dominikánmi? Snáď je to preto, že v jadre ich teologickej tradície je túžba po jednoduchosti. Veľký učiteľ Cirkvi, dominikán sv. Tomáš Akvinský, povedal, že „nemôžeme pochopiť Boha, pretože je nesmiernie jednoduchý, jeho jednoduchosť je za všetkými pojmami. Musíme prejsť zložitou, ak chceme dospieť k jednoduchosti“. Rehoľa dominikánov zohrala pri propagovaní ružencovej modlitby dôležitú úlohu. Dominikáni zakladali a viedli ružencové bratstvá. Pápež Pius V. 17. septembra 1569 bulou *Consueverunt Romani Pontifices* udelil Reholi kazateľov výsadu zakladať Ružencové bratstvá. Priznal zásluhu na šírení ruženca bratom kazateľom a chcel, aby to tak bolo aj naďalej. Právo na prijímanie do ružencového bratstva prisúdil magistrovi Rehole kazateľov, jeho vikárovi a tým, ktorí od spomenutých dvoch dostanú potrebné poverenie. Tí ku každej zakladacej listine ružencového bratstva prikladali reprodukciu obrazu Ružencovej Panny Márie ako vzor pre umelcov, ktorí mali vytvoriť ružencové oltáre všade tam, kde sa zakladali nové ružencové bratstvá. Ak sa v kostole nachádza takýto obraz či oltár, znamená to, že predkovia tam založili ružencové bratstvo.

Výsada zakladať a obnovovať ružencové bratstvá - udelená z moci pápeža dominikánom - trvá dodnes. Každá krajina má svojho provinčného promotora pre ruženec, ktorého menuje provinčná rada.

Modlitba posvätného ruženca bola vnímaná od počiatku ako modlitba typicky mariánska a kristocentrická. Čo znamená, že v Márii sa božskosť zjednocuje s ľudskosťou; stvorenie sa stáva jedno so Stvoriteľom. V Márii spoznávame oboje: svoju identitu aj svoj osud. Vidíme sväté spoločenstvo „Boha s nami“ a „Boha v nás“. Uvedomujeme si, že náš Boh je „Boh pre nás“ - Spasiteľ a Vykupiteľ, Posvätitel' a ten, ktorý nás oslávi. Mária je naozaj ústrednou postavou v našom živote viery. Kým uvažujeme o nej ako o dcére Otca, matke Syna a snúbenici Ducha Svätého, mali by sme ju vidieť

aj ako veriacu v tmavom údolí a ako tú, ktorá popri veľkej nádeji čelila situáciám beznádeje.

Mali by sme ju vidieť ako ochrankyňu tehotných žien, ktorá dáva život v chudobe, ako patrónku tých, ktorí utekajú do cudziny, aby prežili a ako tú, ktorá bdie, keď väznia, mučia a zabijú jej dieťa. Napriek tomuto všetkému vidíme triumf jej viery, nádeje a lásky. Pápež Ján Pavol II. nás pozval kontemplovať tvár Krista cez Máriine oči. Slová modlitby posvätného ruženca hovoria o kráľovstve Boha, o každodennom chlebe, o oslobodení od zlého, o plode lona, o hriešnikoch a o hodine smrti.

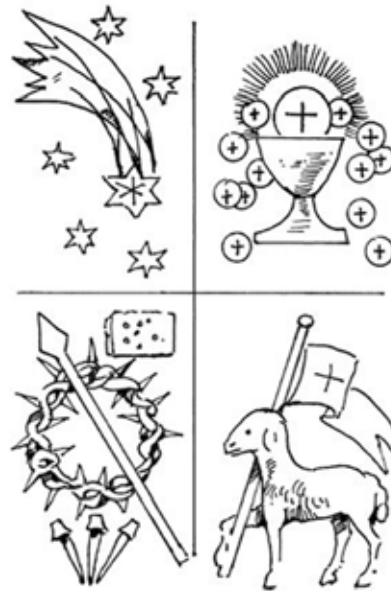
Božie kráľovstvo je spravodlivosť a mier. Božou vôľou nie je osud pošliapaných ľudských práv. O chlieb sa dá podeliť. Odpustenie je možné. Požehnaný plod ženského lona je nedotknuteľný. Áno, ruženec – slová Svätého písma a naša živá meditácia – z neho robia modlitbu prorockú a tiež kontemplatívnu; modlitbu, ktorá ohlasuje a kritizuje, modlitbu, ktorá utešuje aj pretvára. Slová, ktorými chválime Trojicu, nás pozývajú žiť v spoločenstve, bez závislosti, kde je každá osoba úplne otvorená a dostupná druhému. Áno, „Božia vôľa“ sa stane a už nikdy nebudeme zúfať. Naše ohlasovanie je naplnené nádejou, lebo „čo bolo od počiatku, čo sme počuli, čo sme na vlastné oči videli, na čo sme hľadeli a čoho sa naše ruky dotýkali, to zvestujeme: Slovo života“ (1Jn 1). V spoločenstve s Ježišom, podobne ako Mária, stávame sa učeníkmi a apoštolmi, ktorých potrebuje svet a ktorých poveruje Boh.

Spracovala Klára Solánová

Použité materiály:

DMC Košice, <http://rn.christ-net.sk/0408/rn27.htm>

MODLITBA RUŽENCA

Posvätný ruženec je obľúbenou modlitbou kresťanov. Pri modlitbe ruženca premýšľame nad tým, čo všetko pre nás Boh vykonal.

V októbri – mesiaci modlitby posvätného ruženca vedieme i žiakov v škole k tomu, aby sa modlili posvätný ruženec. Okrem známej výroby ruženca z gaštanov a iných materiálov môžeme vytvoriť i ruženec z papierových kruhov (priemer cca 55 mm). Každý kruh znamená jedno zrnko desiatku. Na kruhoch tajomstiev radostného ruženca je z jednej strany symbol radosti (hviezda), na kruhoch tajomstiev ruženca svetla je symbol svetla (Eucharistia), na kruhoch tajomstiev bolestného ruženca je symbol bolesti (trňová koruna) a slávneho ruženca je symbol slávy (veľkonočný baránok). Najjednoduchšou možnosťou je, že si deti vymalujú kruhy napr. radostného ruženca. Postupne sa zoznamujú s tajomstvami tak, že učiteľ má veľké obrázky, prípadne cez dataprojektor premietne tajomstvá radostného ruženca.

Inou možnosťou je, že na opačnú stranu kruhu nakreslia alebo nalepia obraz znázorňujúci príslušné tajomstvo tak, aby z každého tajomstva bolo 10 obrázkov. V závere vyučovacích hodín v mesiaci október je vhodné pomodliť sa jeden desiatok.

Spracovala:
Klára Solánová

MODLITBA PÁPEŽA PAVLA VI. KU KRÁĽOVNEJ POSVÄTNÉHO RUŽENCA

S ružencom synovsky prichádzame k tebe, Mária, ako k bráne neba.

Keď sa obraciame na teba akoby vo familiárnom rozhovore, naše opakované zvolania nás vovádzajú do kontemplácie „tajomstiev“, čiže obrazov dejín našej spásy, vo svetle tvojej prítomnosti.

Ty nám predostieraš veľké udalosti z Ježišovho života, akoby sa prekrývali so skromnými osudmi našej existencie.

Ruženec, modlitba drahá každému, kto si Ťa uctieva, Mária.

ŽIVOT JE DAR - CHRÁNIM HO

(katechéza do škôl a farností)

Cieľ

- Kognitívny:** Predstaviť život ako veľký Boží dar.
Rozlíšiť kultúru života a kultúru smrti.
- Afektívny:** Akceptovať život ako hodnotu.
Oceňiť ochranu každého ľudského života.
- Psychomotorický:**
Formovať zodpovedný postoj k životu.
Prijať postoje kultúry života.

Pomôcky: pieseň Richarda Čanakyho – Život je dar, hudba a text, Sväté písmo, pracovný list.

Metódy: práca s literárnym textom, výklad, rozhovor, diskusia, práca s biblickým textom.

Stratégia: kombinovaná

Veková kategória: 2. stupeň ZŠ a SŠ

ÚVOD

Motivácia

Žiakom prehráme pieseň od Richarda Čanakyho – Život je dar, môžeme mať text pripravený pre každého žiaka. Pieseň môžeme nájsť na https://www.youtube.com/watch?v=4D86iNNmO_s.

Život je dar – text

Prebudený premýšľam,
každé ráno sa pýtam seba sám,
koľkokrát ešte tých dní,
koľkokrát bude mnou prebudených.
Zabúdam po každýkrát ďakovať snom,
ďakovať svojim túžbam.
Zabúdam, že na tento svet
som vôbec nemusel prísť.

Všetkým tým, čo život bežný sa zdá,
celý náš svet vlastne stále uniká.
Keby tak spev stačil len,

bol by som schopný o tom spievať mnohokrát,
aby človek, pochopil, že život, ktorý má, je dar.

Po vypočutí piesne vedieme rozhovor so žiakmi na tému, čo ich v piesni oslovilo. Ak majú slová piesne pred sebou, tak ich poprosíme, aby si slová ešte raz prešli a podčiarkli podstatné meno, ktoré je najdôležitejšie, potom sloveso, ktoré je podľa nich najdôležitejšie. Pravdepodobne podčiarknu podstatné meno ŽIVOT alebo DAR a sloveso ĎAKOVAŤ. Je možné, že napíšu aj iné slová. Porozprávame sa o tom. Nasleduje predstavenie témy: Ak platí, že život je dar a všetci sme sa na tom zhodli, je na mieste, aby sme tento dar chránili. Život nie je darom až po narodení, alebo od času, kedy sa nám to páči, ale život je darom od počatia. Život nie je darom iba do času, kým človek nie je chorý, život je darom až po prirodzenú smrť.

Preto si dnes uvedomíme veľkú vec: potrebujeme sa zasadiť za skutočnosť, že život je nesmierny dar a preto ho musíme chrániť. Chránime život svoj, život iných a život tých, ktorí sú bezbranní a potrebujú zvlášť našu pomoc.

HLAVNÁ ČASŤ

Výklad

V živote sme už dostali rôzne dary. Darom boli cukríky, čokoláda, oblečenie, niekedy možno iba maličkosť – pero alebo kamienok z nejakej ďalekej krajiny, alebo inokedy i zlatá retiazka, hodinky – teda niečo finančne náročnejšie. Ľudia si dávajú dary a tým si prejavujú lásku. Za dary sme vďační a určite pri pohľade na dar si predstavujeme aj toho človeka, ktorý nám dar venoval.

Sú však aj dary, ktoré majú väčšiu hodnotu ako oblečenie, hodinky, zlatá retiazka.

Ktoré dary – vzácnejšie ako hodinky a zlatá retiazka – by sme vedeli vymenovať?

Žiaci reagujú a píšú na tabuľu: zdravie, život, rodičia, atď.

Učiteľ potom nakreslí na tabuľu rovnostranný trojuholník, rozdelí ho na toľko častí, koľko pojmov je na tabuli. Žiakov rozdelí do skupín po štyroch, dá im papier s podobným rovnostranným trojuholníkom a ich

úlohou bude dohodnúť sa a zapísať jednotlivé pojmy tak, aby na najvyššom mieste bol pojem – dar, ktorý považujú za najdôležitejší. Po ukončení práce každá skupina predstaví najdôležitejší dar a zdôvodní ho. Potom sa spoločne dohodnú a zapíšu do trojuholníka na tabuli iba dar, ktorý je najdôležitejší – a tým je život. Po tejto činnosti učiteľ zapíše nad trojuholník názov témy ŽIVOT JE DAR – CHRÁNIM HO.

Práca s textom Svätého písma

Aby sme sa dozvedeli, kto je skutočným darcom života, či sú to rodičia alebo lekári alebo niekto iný, prečítame si texty zo Svätého písma.

Žiaci ostávajú v skupinách po štyroch a každá skupina dostane text a súradnice.

Skupina 1.

„Skôr, než som ťa utvoril v matkinom živote, poznal som ťa, skôr, než si vyšiel z lona, zasvätil som ťa, za proroka pre pohanov som ťa ustanovil.“ Jer 1,5

Pokyny pre prácu v skupine:

Pozorne si text prečítame a potom odpovedáme na nasledujúce otázky:

- Kto hovorí tieto slová?
- Komu sú adresované tieto slová?
- Ako vysvetlíme slová: *poznal som ťa*?
- Čo svedčí tento biblický text o živote?

Skupina 2.

Lebo ja, Pane, túžim za tebou, ty, Pane, si moja nádej od mojej mladosti. Od matkinho lona mám v tebe oporu, od života matky si mojím ochrancom; tebe vždy patrí môj chválospev. Som ako zázrak pre mnohých a ty mi mocne pomáhaš. Žalm 71,5-7

Pokyny pre prácu v skupine:

Pozorne si text prečítame a potom odpovedáme na nasledujúce otázky:

- Kto hovorí tieto slová?
- Komu sú adresované tieto slová?

- Ako vysvetlíme slová: *som ako zázrak pre mnohých*?
- Čo svedčí tento biblický text o živote?

Skupina 3.

Lebo celý svet pred tebou je sňa prášok na vážke a sňa kvapka rosy, ktorá pred svitaním na zem dopadá.

Ty sa zmilúvaš nad všetkými, pretože si všemocný, zhovievavý bývaš s hriechmi ľudí, aby sa kajali.

Lebo všetko, čo je, miluješ a nič nemáš v nenávisti z toho, čo si urobil;

lebo keby si bol nenávidel niečo, nebol by si to utvoril. Múd 11,22-24

Pokyny pre prácu v skupine:

Pozorne si text prečítame a potom odpovedáme na nasledujúce otázky:

- Kto hovorí tieto slová?
- Komu sú adresované tieto slová?
- Ako vysvetlíme slová: *keby si bol niečo nenávidel, nebol by si to utvoril*?
- Čo svedčí tento biblický text o živote?

Po ukončení práce žiaci predstavia svoje odpovede postupne podľa skupín.

V závere učiteľ znova zopakuje otázku, ktorá bola naformulovaná pred spoločnou prácou a pýta sa, kto je skutočným darcom života? Žiaci odpovedajú a učiteľ zhrnie výpovede žiakov, prípadne doplní nasledovne:

Boh je Pánom života a darcom života. Boh nás chcel skôr ako sme si to mohli my uvedomiť. Náš život je teda odrazom Božej lásky – on nás chcel a preto nám ho daroval. Celý život máme na to, aby sme si to zo dňa na deň viac uvedomovali, d'akovali za život a pripravovali sa na stretnutie s ním – darcom života. Boh si váži náš život a dôveruje nám, že si ho budeme vážiť i my a nebudeme znehodnocovať tento dar. Čím viac si vážime svoj vlastný život, tým by sme si mali stále viac vážiť aj život iných. Sú to ako spojené nádoby. Jedno podmieňuje druhé a druhé podmieňuje tretie.

Formácia

Človek sa rodí do sveta, v ktorom sa niekedy nevie zorientovať čo je dobré a čo zlé, čo je hriech a čo nie je hriech. Ak však svoj život nasmeruje k darcovi života – k Bohu, vždy nájde cestu, aby bol zástancom ochrany života a nie zástancom páchania násilnia na živote a zástancom kultúry smrti. Kultúra smrti sa dnes ponúka v rôznych podobách. Prezентuje sa ako prichádzajúci vlk v ovčom rúchu. Znamená to, že vonkajšok ponúkanej kultúry sa javí ako výhoda pre človeka tejto doby. Je to však situácia z prvých stránok Svätého písma – ...budete ako Boh. A to nemôže byť pravdou, lebo my nemôžeme byť bohmi.

Našou úlohou je vážiť si život, chrániť ho od počatia až po prirodzenú smrť. Úlohou človeka je byť za život a za kultúru života.

Pápež Ján Pavol II. tieto dve spomínané kultúry veľmi precízne identifikoval a dal im priliehavé pomenovanie: *kultúra života a kultúra smrti*.

Kultúra života znamená rešpektovanie ľudského života od počatia až po prirodzený koniec. Každý ľudský život je nedotknuteľný, má svoju dôstojnosť a zaslúži si ochranu. Kultúra života a Božie prikázanie – nezabíjať znamená podporovať život.

Kultúra smrti znamená egoistické rešpektovania iba svojho života a nerešpektovanie života tých, ktorí nie sú schopní sami chrániť svoj život. Sú to nenarodené deti v rôznych okolnostiach a tiež starí a chorí ľudia.

Možno, že sa v týchto dňoch stretnete i s výrokom bývalého amerického prezidenta Ronalda Reagana, ktorý svojho času povedal: „Všimol som si, že každý, kto je za potraty, sa už narodil.“

ZÁVER

Zhrnutie

Ak sme sa dnes upevnili v rozhodnutí, že sme za kultúru života v jej čistej podobe podľa Božieho slova, je to pre nás požehnaním.

V Knihe múdrosti (*Múd* 1,12-15) je pre nás varovanie a zároveň povzbudenie:

Nehorlite za smrť na bludisku svojho života, nepríťahujte si skazu činmi svojich rúk, pretože Boh nestvoril smrť, neteší sa zo záhuby žijúcich. Ved' on stvoril všetko pre bytie: tvory sveta sú tu pre spásu a nieto v nich nijakého jedu záhuby, podsvetie tiež nepanuje na zemi. Lebo spravodlivosť neokúsi smrť.

Preto môžeme v modlitbe prosiť:

*Pane, ak nevieme byť milosrdní, daj nám silu, aby sme boli aspoň spravodliví.
A spravodlivosť je v tom, že nemôžeme siahnúť na to, čo nám nepatrí.
Pane, pomáhaj nám pochopiť, že ak sme sa mohli narodiť my, je spravodlivé,
aby toto právo mali všetci. Amen.*

Spracovala:
Klára Soľanová

ĽUDSKÝ ŽIVOT JE BOŽÍM DAROM

Cieľ

- Kognitívny:** Zdôvodniť potrebu chrániť života a zdravie z pohľadu jeho hodnoty. Prehĺbiť poznanie o Bohu Stvoriteľovi, ktorý je darcom života.
- Afektívny:** Prehodnotiť súčasný trend ochrany života.
- Psychomotorický:** Formovať zodpovedný postoj k životu. Osvojovať si kresťanské hodnoty ochrany života.

- Pomôcky:** príloha č. 1, texty Svätého písma a KKC
- Metódy:** skupinová práca, práca s textom Svätého písma a KKC
- Stratégia:** kerygmatická
- Veková kategória:** 2. stupeň ZŠ

ÚVOD

Motivácia formou skupinovej práce

Žiakov rozdelíme do 3-členných skupín a zadáme im nasledujúcu úlohu.

Predstavte si, že ako skupina ste vlastníčkmi niekoľkých áut špičkovej značky. Chcete zamestnať vodiča, ktorému jedno z áut zveríte pre služobné účely. Skôr ako to urobíte, vyplníte pracovnú dohodu, v ktorej opíšete práva a povinnosti pracovníka-vodiča a uvediete i to, čo nesmie s autom robiť.

Učiteľ rozdá každej skupine jeden pracovný list. Úlohou žiakov je vyplniť ho z pohľadu majiteľa auta. Časový limit je 8 minút.

Po ukončení práce nasleduje prezentácia za jednotlivé skupiny.

Ak niektorí skupinoví vedúci budú prezentovať nesprávne odpovede (napr. zasahovanie do „DNA“ auta, jeho predaj, neoprávnené požičanie ďalšiemu, využívanie na súkromné účely, tankovania nevhodného paliva a pod.), učiteľ vyzve ostatných žiakov, či súhlasia s tým, čo bolo prezentované.

Žiaci debatujú a zdôvodňujú svoje názory.

HLAVNÁ ČASŤ

Minivýklad učiteľa

Učiteľ postupne túto debatu vzťahu, práv a povinností medzi majiteľom a vodičom posúva do oblastí vzťahu Boh a človek. Tým vlastne predstaví novú tému napr. nasledovne:

Ako dôsledne sme sa zaoberali problémom, že pri zverenej veci musíme rešpektovať zásady majiteľa veci. Na dnešnej hodine hlavným problémom nebude auto ale to, čo je pre nás najvzácnejšie a to je ľudský život.

Ten sme dostali a preto ho máme chrániť. Chrániť život to nie je iba ísť k lekárovi, ak nás niečo bolí, alebo dávať pozor na prechode pre chodcov a pod. Chrániť život vo všetkých jeho dimenziách znamená rešpektovať zásady Darcu, pretože každý život je darom. Náš život má určite väčšiu hodnotu ako auto. Počas života vytvárame aj istú návaznosť na veci, ale nikdy by to nemala byť väčšia návaznosť ako je vzťah s Darcom. Ľudský život pomáha odhaľovať pečať Darcu, ktorá je v každom jednom človeku.

Skupinová práca s textom

Pripravíme texty Svätého písma, KKC a výroky Svätého Otca Jána Pavla II., ktoré postupne odkrývajú vzťahy a záväzky medzi Bohom a človekom.

Žiaci v jednotlivých skupinách prečítajú text a hľadajú vzťahy medzi Bohom a človekom – kto je Boh a kto je človek.

Pre prácu im môžeme ponúknuť nasledujúce otázky: V súvislosti s daným textom ktorá časť pravdy o živote sa vo svete často zahmlieva?

Kto je Boh? Kto je človek? Čo potrebujeme pochopiť na základe uvedeného textu?

Po ukončení práce žiaci zhrnú svoje výsledky do jednej vety, ktorá odráža podstatu textu. Vetu napíšu na papier A4 tak, aby bol text dostatočne veľký.

Texty pre prácu v skupinách:

Skupina 1.

Kde je život, tam je Boh – Stvoriteľ, tam je otláčok jeho ruky a tam je pečať jeho lásky. Každé ľudské bytie, od chvíli počatia pod srdcom matky, nesie v sebe otláčok Božej ruky, ktorý dáva istotu, aby sa človek vedel otvoriť Bohu i ľuďom.

Ján Pavol II.

Skupina 2.

Každý je za svoj život zodpovedný pred Bohom, ktorý mu ho dal. Boh zostáva zvrchovaným Pánom života. Sme povinní prijímať život s vďačnosťou a chrániť ho na Božiu česť a spásu svojej duše. My sme správcami, nie vlastníkami života, ktorý nám Boh zveril. Nemôžeme s ním voľne nakladať. KKC 2280

Skupina 3.

Ľudský život je posvätný, pretože už od svojho začiatku vyžaduje stvoriteľské pôsobenie Boha a navždy zostáva v osobitnom vzťahu k Stvoriteľovi, svojmu jedinému cieľu. Jediné Boh je Pánom života od jeho začiatku až do jeho konca: nikto a za nijakých okolností si nemôže nárokovať právo priamo zničiť nevinnú ľudskú bytosť. KKC 2258

Skupina 4.

Život a telesné zdravie sú vzácne dary, ktoré nám Boh zveril. Máme sa o ne rozumne starať a brať pritom do úvahy potreby iných a spoločné dobro. KKC 2288

Každý ľudský život od chvíle počatia až po smrť je posvätný, pretože ľudská osoba je chcená pre ňu samu na obraz a podobu živého a svätého Boha. KKC 2319

Skupina 5.

Vtedy Pán, Boh, utvoril z hliny zeme človeka a vdýchol do jeho nozdier dych života. Tak sa stal človek živou bytosťou. Gn 2,7

Veď ty si stvoril moje útroby, utkal si ma v živote mojej matky.

Chválim Ťa, že si ma utvoril tak zázračne; všetky tvoje diela sú hodny obdivu a ja to veľmi dobre viem. Ž 139,13-14

Skupina 6.

Pozrite: Ja som sám jediný a niet Boha okrem mňa; ja zabíjam, aj život navraciam, zraňujem, aj uzdravujem; a niet toho, kto by z mojej ruky vykázol! Dt 32,39

Boh, ktorý stvoril svet a všetko, čo je v ňom, pretože je Pánom neba i zeme, dáva všetkým život, dych a všetko. Sk 17,25b

Skupina 7.

Nadišiel čas, v ktorom my, učeníci Krista, rovnako učiteľia ako i poslucháči, máme pamätať a nie iba pamätať, že život človeka je posvätný. Čo znamená posvätný? Znamená, že je zbavený moci človeka, ale chránený vyššou mocou, ktorá nepochádza od človeka a je chránená Božím zákonom. Ján Pavol II.

Po ukončení práce každá skupina prečíta svoju vetu a pripevní hárok na tabuľu. Učiteľ vyzve žiakov, aby zoradili texty v logickom slede a potom si tieto vety opíšu do zošita.

ZÁVER**Formácia a zhrnutie**

Vzťah medzi Bohom – Darcom a vlastníkom života a človekom, ktorému bol život zverený, má svoje podmienky a hranice. O tom hovorí i piate Božie prikázanie, ktorého rešpektovanie znamená rešpektovanie Boha – Darcu.

Každý ľudský život je od chvíle počatia až do smrti posvätný. Veriť, že Boh je jediným Darcom i Pánom života, od ktorého všetko dostáva život a pre ktorého všetko žije, znamená akceptovať vlastný život a život druhého človeka ako Boží dar a najvyššie dobro.

Modlitba

Na záver nasleduje modlitba vlastnými slovami, v ktorej žiaci predložia Bohu svoje prosby a vďaky.

Spracovala:
Klára Soľanová

Použitá literatúra:

Konspekty dla szkół średnich, praca zbiorowa, Poznań 2000

Príloha č. 1

DOHODA

Uzavretá dňa medzi ako vlastníkom auta značky a vodičom auta.

Vodič auta počas plynutia dohody plní nasledovné úlohy:

2.
3.
4.
5.

Vodič auta má právo na

.....

Vodič nesmie:

1.
2.
3.
4.
5.

Vodič auta je povinný hlásiť sa zamestnávateľovi pri nástupe do práce.

Dohoda sa ruší, ak vodič auta

podpis vodiča auta

podpis vlastníka

Vydal: Diecézny katechetický úrad Spišskej diecézy Spišská Nová Ves pre vnútornú potrebu. Internet: www.dkuspis.sk
 E-mail: dkuspis@dkuspis.sk. Redakcia: Diecézny katechetický úrad Spišskej diecézy, Levočská 10, 052 01 Spišská Nová Ves. Cenzor: ThLic. Viktor Pardeľ. Zodpovedná redaktorka: PaedDr. Klára Soľanová, PhD. Redakčná rada: ThLic. Marián Majzel, Mgr. Božena Nemčíková. Imprimatur: Mons. Štefan Sečka, spišský biskup, RKBÚ v Spišskom Podhradí – Spišskej Kápitule, prot. č. 1 376/13/Mj/27. 6. 2013. Vydávané elektronicky. Sadzba a grafická úprava: DARIUS IT, s. r. o.

Maurizio Pietro Faggioni: **ŽIVOT V NAŠICH RUKÁCH – manuál teologickej bioetiky**

Kniha obsahuje kurz teologickej bioetiky. Je to morálna úvaha o živote a zákrokoch na živote z teologickej perspektívy, čiže v horizonte zmyslu vymedzeného kresťanskou vierou. Vo svete, ktorý, ako sa zdá, stratil zmysel pre ľudskú dôstojnosť, katolícka bioetika je ozvenou prorockého a zaväzujúceho ohlasovania, a preto pozdvihuje svoj hlas na obranu ľudského života od jeho úsvitu až po jeho koniec vo všetkých okolnostiach a podmienkach.

Cena: 10,00 €

HARVEY: **PRÍŤAŽLIVOSŤ ROVNAKÉHO POHLAVIA**

Publikácia je usmernením pre rodičov a vychovávateľov. Venuje sa komplexnej problematike homosexuality a homosexuálneho správania. Jej cieľom nie je dať vyčerpávajúcu odpoveď, ale skôr načrtnúť niekoľko perspektív, v prvom rade pre tých, ktorí sa s ňou môžu často stretávať.

Cena: 10,00 €

Reitmayerová, Broumová: **CÍLENÁ ZPĚTNÁ VAZBA**

Cílená spätná väzba sa využíva vedome ale i nevedome prakticky vo všetkých oblastiach vzdelávaní, pri aktivitách a pod. Kniha podrobne zoznamuje s cieľnou spätnou väzbou, podáva prehľad teoretických základov a konkrétne praktické príklady. Poukazuje na to, ako môže byť cieľná spätná väzba prínosom tak pre učiteľa ako i žiakov. Je v nej uvedených 80 techník s podrobným metodickým postupom. Kniha je vhodným študijným materiálom i pre učiteľov náboženstva.

Cena: 12,12 €

Anselm Grün, Jan-Uwe Rogge: **KDYŽ SE DĚTI PTAJÍ NA BOHA**

Ako s deťmi hovoriť o Bohu, čo im povedať skôr a čo neskôr, ako im predkladať slová Svätého písma do zrozumiteľnej reči, alebo či stačí sa s nimi modliť a vychovávať ich tak, ako to robí väčšina – spoliehať sa na výchovnú inštitúciu a na to, že sa deti o Bohu dozvedia samy? Ako vytvárať „rodinnú spiritualitu“ tak, aby bola pre deti prijateľná a stráviteľná? Odovzdávanie hodnôt ako je viera v Boha a duchovný život vedie prostredníctvom príkladu, rituálov, empatie, ale tiež prostredníctvom priznania si vlastných chýb a ich vzájomného odpustenia.

Cena: 14,12 €

Ľubomír Majtán: **VZŤAH JA A TY (A manželstvo v Katolíckej cirkvi)**

Cieľom publikácie je pomôcť manželom a tým, ktorí chcú manželstvo uzavrieť, aby dôkladnejšie poznali seba i svojho partnera, rozumeli svojim motíváciám a vedeli, ako sa manželstvo a ich vzťah bude vyvíjať. Publikácia je sčasti súhrnom prednášok uskutočnených v posledných rokoch a sčasti partikulárnou syntézou mladých ľudí, ktorí sa venovali skúmaniu tejto témy a spracovali k nej krátke koncepty.

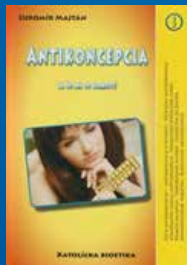
Cena: 2,50 €

Ľubomír Majtán: **VZNIK ĽUDSKÉHO ŽIVOTA (A čo na to Cirkev?)**

Publikácia nepojednáva o vzniku života na zemi, pozornosť zameriava na vznik ľudského života. Chce byť akýmsi stručným manuálom, ktorý pomôže dnešnému kresťanovi zorientovať sa v danej problematike.

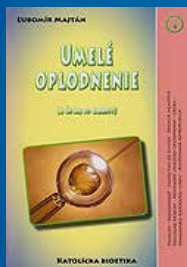
Cena: 2,50 €

Ľubomír Majtán: **ANTIKONCEPCIA (A čo na to Cirkev?)**

Denne, vlastne celý život sa človek rozhoduje pre niečo a proti niečomu. Niekedy sú to malichernosti, inokedy vážne veci, alebo ide o osudové rozhodnutia. Veľakrát môžeme naše rozhodnutia v plynúcom čase zmeniť či opraviť. Existujú však i také rozhodnutia, ktoré sú nezmeniteľné a konečné. A práve o pomoc pri riešení takýchto problémov ide autorovi uvedenej publikácie.

Cena: 2,50 €

Ľubomír Majtán: **UMELÉ OPLODNENIE (A čo na to Cirkev?)**

Kedykoľvek sa hovorí o bezdetnom manželstve, podáva sa informácia, že každé piate manželstvo trpí neschopnosťou počať a donosiť dieťa. Počet nedobrovoľne neplodných párov narastá. Téma „umelého oplodnenia“ je akoby opakom témy „antikoncepcia“. Publikácia je sčasti súhrnom prednášok a sčasti syntézou mladých ľudí, ktorí sa venovali skúmaniu tejto témy a spracovali k nej krátke koncepty.

Cena: 2,50 €

Ľubomír Majtán: **POTRAT (A čo na to Cirkev?)**

Publikácia pojednáva optikou Katolíckej cirkvi stručne, nie príliš zložito, význam a obsah slova potrat, ktorý je v spoločnosti obhajovaný ako východisko z najrôznejších komplikácií a dilem. Určená je tým, ktorí chcú poznať postoj Katolíckej cirkvi, ale i tým, ktorí snád' majú strach priviesť na svet už počaté dieťa.

Cena: 2,50 €

Ľubomír Majtán: **EUTANÁZIA (A čo na to Cirkev?)**

Publikácia pojednáva o problematike eutanázie. Treba jej rozumieť trochu hlbšie, ako iba falošným riešením drámy utrpenia, ktoré nie je hodné človeka. Nie je to len otázka, týkajúca sa starých a nevládných ľudí. Môže s ňou byť konfrontovaný aj mladý človek vo veku, keď chce naplno žiť svoje sny, alebo keď žije v blízkosti trpiaceho človeka.

Cena: 2,50 €

Ľubomír Majtán: **KLONOVANIE, ZNÁSILNENIE A TREST SMRTI (A čo na to Cirkev?)**

Publikácia hovorí o témach, ktoré sú obsiahnuté v názve. Pomáha formovať svedomie a postoj človeka k vážnym otázkam, ktoré sa dotýkajú každého z nás. Pre nás je dôležité, aby sme vedeli zaujať správny postoj.

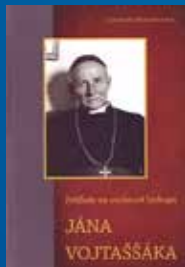
Cena: 2,50 €

Ľuboslav Hromják : **KREŠŤANSTVO V RÍMSKEJ RÍŠI DO ROKU 313**

Kniha je vysokoškolskou učebnicou adresovaná predovšetkým študentom cirkevných dejín, ale aj celkovo študentom histórie a určite i učiteľom náboženstva. Podáva iba niektoré špecifické témy dejín cirkvi do roku 313, zvlášť postoj cisárov voči kresťanstvu podľa jednotlivých etáp a cisárskych dynastií.

Cena: 4,50 €

Ľuboslav Hromják a kol. : **POHĽADY NA OSOBNOSŤ BISKUPA JÁNA VOJTAŠŠÁKA**

Je to kolektívna monografia viac desiatok autorov, ktorí ponúkajú ideovo ucelenejší a obsiahlejší pohľad na osobnosť biskupa Jána Vojtaššáka zo strany Katolíckej cirkvi na Slovensku. Prináša doposiaľ neprebádané skutočnosti z jeho života najmä z aspektu vnútrocirkevných tém, ktoré ukazujú na jeho výnimočnosť a na silu mučeníckeho svedectva života.

Cena: 7,50 €

DVD – **SEMIENKA VIERY**

Krátke inšpiratívne úvahy o podstatných otázkach nášho života a našej viery. Tieto krátke zamyslenia sú vhodné pre osobný rast ako aj formáciu v malej skupinke a môžu poslúžiť aj v školskom vyučovaní náboženstva.

Cena: 5 €